

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση και τον
Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και
Ιδιωτικού Τομέα**

Executive MBA in Financial Planning

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Αξιολόγηση των νέων ρυθμίσεων για τους εταιρικούς
μετασχηματισμούς**

Δημήτριος Πανταζής

Επιβλέπων Καθηγητής: Οδυσσέας Σπηλιόπουλος

Διατριβή υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Η παρούσα διατριβή αποτελεί μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Διοίκηση και τον Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Καλαμάτα, Μάιος 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση και τον
Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και
Ιδιωτικού Τομέα**

Executive MBA in Financial Planning

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Οδυσσέας Σπηλιόπουλος

Επιβλέπων Καθηγητής

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής – Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Γιακουμάτος Στέφανος

Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής – Πανεπιστημίου

Πελοποννήσου

Σωτήριος Νικολόπουλος

**Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής –
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**

Ο Δημήτριος Πανταζής

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1) Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

- 2) Αποδέχομαι ότι το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλλαν στην εκπόνησή της, αλλά και όλους όσους με στήριξαν κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέπων Καθηγητή, κύριο Οδυσσέα Σπηλιόπουλο, για την καθοδήγησή του στο να επιλέξω το συγκεκριμένο θέμα, για τις υποδείξεις του, τις βιβλιογραφικές του επισημάνσεις και εποικοδομητικές του παρατηρήσεις.

Φυσικά, δεν μπορώ να παραλείψω να ευχαριστήσω το σύνολο των Καθηγητών του μεταπτυχιακού προγράμματος, που εκτός από τις γνώσεις που μου προσέφεραν, με βοήθησαν στο να «διαβάζω» και να αντιλαμβάνομαι καλύτερα, τις πληροφορίες και τις καταστάσεις του απαιτητικού μου επαγγέλματος.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγό μου, Μαρία και τους γονείς μου, για την παρότρυνσή τους στο να παρακολουθήσω το μεταπτυχιακό πρόγραμμα και την διαρκή συμπαράστασή τους κατά τη διάρκεια των σπουδών. Κλείνοντας, θα ήθελα να ζητήσω ένα μεγάλο συγγνώμη στην κόρη μου Κατερίνα – Παναγιώτα, που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και στερήθηκε τον μπαμπά της αρκετές ώρες.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	IV
Περίληψη	VI
Abstract	VII
Συντομογραφίες	VIII
Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στο εταιρικό δίκαιο – Δίκαιο των επιχειρήσεων.....	3
1.1 Η έννοια του εταιρικού δικαίου	3
1.2 Απόφαση μετασχηματισμών	6
1.3 Ορισμός μετασχηματισμών	7
1.4 Διαδικασία μετασχηματισμών	8
1.4.1 Προστασία μετόχων	9
1.4.2 Προστασία πιστωτών	10
1.5 Μορφές εταιρικών μετασχηματισμών	10
1.6 Υποκείμενα Εταιρικών Μετασχηματισμών	11
1.7 Μετασχηματισμοί εταιριών που έχουν λυθεί	12
1.8 Προϊσχύσαν δίκαιο	12
Κεφάλαιο 2: Ο Νόμος 4601/2019	14
2.1 Ο νόμος 4601/2019 ως σημαντική νομοθετική παρέμβαση στο πεδίο των εταιρικών μετασχηματισμών	14
2.2 Δικαιοπολιτικές κατευθύνσεις και σημαίνουσες αλλαγές (καινοτομίες) της νέας νομοθεσίας	15
2.3 Βασικές ρυθμίσεις γενικής εφαρμογής	15
2.4 Στάδια υλοποίησης των κύριων κατηγοριών μετασχηματισμών	18
Κεφάλαιο 3: Συγχώνευση – Διάσπαση, Μορφές-Μετατροπή	20

3.1 Συγχώνευση	20
3.1.1 Μορφές συγχώνευσης	21
3.2 Διάσπαση - Μορφές	23
3.2.1 Μορφές διάσπασης - Έννοιες	23
3.2.2 Διάσπαση με απορρόφηση	27
3.3 Μετατροπή.....	35
3.3.1 Γενικές διατάξεις για τη μετατροπή	36
Κεφάλαιο 4: Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις.....	38
Συμπεράσματα	39
Βιβλιογραφία	43

Περίληψη

Τα προγράμματα μετασχηματισμού των επιχειρήσεων επικεντρώνονται, εδώ και καιρό, στη βελτίωση της παραγωγικότητας, ακολουθώντας μια «καλύτερη, ταχύτερη, φθηνότερη» προσέγγιση, για το πώς λειτουργεί η εταιρεία.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί ορίζονται ως οι διαδικασίες με τις οποίες αλλάζει το καθεστώς μιας εταιρικής οντότητας, χωρίς συνήθως να επιλύονται και να εκκαθαρίζονται ή να μεταβιβάζονται τα περιουσιακά της στοιχεία, σύμφωνα με τους κανόνες της διαδοχής.

Σύμφωνα με τον νέο νόμο 4601/2019, ο γενικός κανόνας είναι ότι όλοι μπορούν να συγχωνευτούν με όλους, όλοι μπορούν να απορροφήσουν τους πάντες, όλοι μπορούν να χωριστούν σε όλους και όλοι μπορούν να μεταμορφωθούν σε όλους.

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της έννοιας των εταιρικών μετασχηματισμών, μέσα από το πλαίσιο του νέου νόμου, ο οποίος στοχεύει στην επιτυχή αναμόρφωση του δικαίου των εταιρικών μετασχηματισμών.

Για την εκπόνηση αυτής, χρησιμοποιήθηκε η βιβλιογραφική ανασκόπηση της έννοιας του εταιρικού μετασχηματισμού ενώ μελετήθηκε νομοθετικά, η συστηματοποίησή του για πρώτη φορά στην Ελλάδα με την μορφή κειμένου.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας κατέστη σαφές πως με το νέο νόμο επιτεύχθηκε η πραγματοποίηση των μετασχηματισμών με τα χαρακτηριστικά της καθολικής διαδοχής και της συνέχισης της νομικής προσωπικότητας, επιτυγχάνοντας το στόχο δημιουργίας του.

Λέξεις κλειδιά: εταιρικοί μετασχηματισμοί, 4601/2019, εταιρικό δίκαιο

Abstract

Business transformation programs have long focused on improving productivity - following a "better, faster, cheaper" approach to how the company works.

Corporate transformations are defined as the processes by which the status of a corporate entity changes, usually without resolving and clearing or transferring its assets in accordance with the rules of succession.

According to the new law 4601/2019, the general rule is that everyone can merge with everyone, everyone can absorb everyone, everyone can be divided into everyone and everyone can be transformed into everyone.

The main purpose of this paper is to explore the concept of corporate transformations through the framework of the new law, which aims at the successful reform of corporate transformation law.

For its elaboration, the bibliographic review of the concept of corporate transformation was used, while its systematization was studied legally for the first time in Greece in the form of a text. From the results of the research it became clear that through the new law the realization of the transformations with the characteristics of the universal succession and the continuation of the legal personality was achieved, achieving the goal of its creation.

Keywords: Corporate transformations, 4601/2019, commercial law

Συντομογραφίες

BPM	Business Process Management - Διαχείριση Εταιρικών Διαδικασιών
BPR	Διαδικασία Αναδιοργάνωσης Επιχειρήσεων - Business Process Reengineering
CEO	Chief Executive Officer - Διευθύνων Σύμβουλος
LLC	Limited Liability Company - Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
PC	Private Company - Ιδιωτική Εταιρεία
SA	Ανώνυμη εταιρεία
SCE	Societas cooperativa Euroarea - Ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία
SE	Societas Europaea - Ευρωπαϊκή Εταιρεία
ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΓΣ	Γενική Συνέλευση
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΕ	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣΕτ	Ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία
ΚΙΝΔ	Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου
ΟΕ	Ομόρρυθμη Εταιρεία
ΣΕΒ	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

Εισαγωγή

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί επικεντρώνονται εδώ και καιρό στη βελτίωση της παραγωγικότητας, ακολουθώντας μια «καλύτερη, ταχύτερη, φθηνότερη» προσέγγιση για το πώς λειτουργεί η εταιρεία. Μια τέτοια κίνηση έχει μόνο οφέλη, καθώς οι πειθαρχημένες προσπάθειες μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα και την υπευθυνότητα, τη διαφάνεια, την εκτέλεση και τον ρυθμό λήψης αποφάσεων. Όσον αφορά στην παροχή γρήγορων αποτελεσμάτων, στην ουσία, είναι μια αποδεδειγμένη συνταγή που λειτουργεί.

Το πρόβλημα είναι ότι δεν είναι πλέον αρκετό. Η ψηφιοποίηση συνδυαστικά με τις προηγμένες τεχνολογίες εξελίσσουν τη βιομηχανία, πιέζοντας τις υπάρχουσες εταιρείες όχι μόνο να υποκρύψουν ισχυρότερες οικονομικές αποδόσεις, αλλά και να αναδιαμορφώσουν ποιοι και τι είναι ως οργανισμοί.

Είναι απολύτως δυνατό για τους οργανισμούς να αυξήσουν την απόδοσή τους στην ουσία, επαναπροσδιορίζοντας το τι είναι και τι κάνει μια εταιρεία.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί ορίζονται ως οι διαδικασίες με τις οποίες αλλάζει το καθεστώς μιας εταιρικής οντότητας, χωρίς συνήθως να επιλύονται και να εκκαθαρίζονται ή να μεταβιβάζονται τα περιουσιακά της στοιχεία σύμφωνα με τους κανόνες της διαδοχής.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί δίνουν ευκαιρίες ανάπτυξης σε επιχειρήσεις που το επιλέγουν. Οι λόγοι ποικίλλουν και εξαρτώνται από την κατηγορία μετασχηματισμού που θα πραγματοποιηθεί. Τα κύρια οφέλη είναι η αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων, οι οικονομίες κλίμακας και τα φορολογικά πλεονεκτήματα.

Ο νέος Νόμος προβλέπει τρεις κύριες κατηγορίες μετασχηματισμού: Συγχώνευση, Διαίρεση (κοινή, μερική διαίρεση, αποσύνδεση) και Μετατροπή.

Οι γενικές διατάξεις διέπουν κάθε κατηγορία μετασχηματισμού, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των εμπλεκόμενων εταιρειών, ενώ συγκεκριμένες διατάξεις εισάγουν αποκλίσεις με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε εμπλεκόμενου τύπου εταιρείας. Το πεδίο εφαρμογής του νέου Νόμου περιλαμβάνει τους ακόλουθους τύπους εταιρειών: ανώνυμες εταιρείες (SA), εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (LLC), ιδιωτικές εταιρείες (PC), ομόρρυθμες εταιρείες (OE), ετερόρρυθμες εταιρείες (EE), περιορισμένες εταιρικές σχέσεις, Ευρωπαϊκές εταιρείες (SE), πολιτικές ενώσεις και ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρείες (SCE), εγγεγραμμένες στην Ελλάδα.

Αυτές οι εταιρείες μπορεί να γίνουν συμβαλλόμενα μέρη ενός μετασχηματισμού ανεξάρτητα από τον τύπο της εταιρείας. Σύμφωνα με συγκεκριμένες διατάξεις, εταιρείες που διαλύθηκαν ή κηρύχθηκαν σε πτώχευση μπορούν επίσης να μετατραπούν. Ο νέος Νόμος δεν περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις, επομένως οι διατάξεις των Ν.1297/1972, Ν.2166/1993 και Ν.4172/2013 παραμένουν σε ισχύ. Το επιτρεπτό, η διαδικασία, οι συνθήκες και τα αποτελέσματα του μετασχηματισμού θα ρυθμιστούν από τις σχετικές διατάξεις εταιρικού δικαίου.

Ο εταιρικός μετασχηματισμός βρίσκεται στην κορυφή της στρατηγικής ατζέντας για πολλούς CEOs. Ενώ ο μετασχηματισμός πραγματοποιείται ιδανικά προληπτικά, στην πράξη είναι πολύ συχνότερα μια αντίδραση σε μεταβαλλόμενες - και προκλητικές - συνθήκες. Αυτοί οι μετασχηματισμοί αντιπροσωπεύουν μια θεμελιώδη επένδυση μιας εταιρείας με υψηλό κίνδυνο, με στόχο να επιτευχθεί μια δραματική βελτίωση στην απόδοση και να αλλάξει η μελλοντική πορεία της.

Ως προς τη δομή της στην παρούσα εργασία αρχικά λαμβάνει χώρα η διερεύνηση της έννοιας των εταιρικών μετασχηματισμών στο εταιρικό δίκαιο ενώ παράλληλα αναλύεται και η διαδικασία του μετασχηματισμού.

Εν συνεχεία λαμβάνει χώρα η παρουσίαση του ν.4601/2019 (ΦΕΚ 44 Α΄) με τον οποίο επιδιώκεται η αναμόρφωση του δικαίου των εταιρικών μετασχηματισμών και η συστηματοποίησή του, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο.

Ακολούθως, δίνεται έμφαση στις τρεις μορφές μετασχηματισμών και συγκεκριμένα στη συγχώνευση, τη διάσπαση και τη μετατροπή αλλά και στα υποκείμενα των εταιρικών μετασχηματισμών.

Τέλος παρατίθενται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερθέντος νόμου.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στο εταιρικό δίκαιο – Δίκαιο των επιχειρήσεων

1.1 Η έννοια του εταιρικού δικαίου

Το εταιρικό δίκαιο θεωρείται το υπόβαθρο της νομοθεσίας που αφορά τα δικαιώματα, τις σχέσεις και τις συμπεριφορές ατόμων, επιχειρήσεων και οργανισμών. Η ορολογία έχει να κάνει με τη νομική διάσταση της πρακτικής δικαίου που αφορά κυρίως επιχειρήσεις. Το εταιρικό δίκαιο αφορά πολλές φορές το δίκαιο που έχει να κάνει με θέματα που προέρχονται και αφορούν τον κύκλο ζωής μιας επιχείρησης. Εμπεριέχει επομένως τη σχεδίαση, τη χρηματοδότηση, τη διακυβέρνηση και το «θάνατο» μιας επιχείρησης¹.

Ενώ η λεπτή φύση της εταιρικής διακυβέρνησης, όπως προσωποποιείται από την ιδιοκτησία μετοχών, την κεφαλαιαγορά και τους κανόνες της επιχειρηματικής κουλτούρας διαφέρει, παρόμοια νομικά χαρακτηριστικά - και νομικά προβλήματα - υπάρχουν σε πολλούς τομείς δικαιοδοσίας. Το εταιρικό δίκαιο ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες, οι επενδυτές, οι μέτοχοι, οι διευθυντές, οι εργαζόμενοι, οι πιστωτές και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως οι καταναλωτές, η κοινότητα και το περιβάλλον, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Ενώ το επιχειρηματικό δίκαιο αναφέρεται κυρίως σε ευρύτερες έννοιες του εμπορικού δικαίου, αυτό είναι το δίκαιο που σχετίζεται με εμπορικούς και επιχειρηματικούς σκοπούς και δραστηριότητες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει θέματα που σχετίζονται με την εταιρική διακυβέρνηση ή το οικονομικό δίκαιο. Όταν χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο του εταιρικού δικαίου, το επιχειρηματικό δίκαιο σημαίνει το δίκαιο που σχετίζεται με την επιχειρηματική εταιρεία (ή τις επιχειρηματικές επιχειρήσεις), συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας όπως η άντληση κεφαλαίων, η σύσταση εταιρείας και η εγγραφή στην κυβέρνηση. Οι ακαδημαϊκοί προσδιορίζουν τέσσερα νομικά χαρακτηριστικά που είναι καθολικά για τις εταιρείες. Αυτά είναι²:

- Ξεχωριστή νομική προσωπικότητα της εταιρείας (πρόσβαση σε δίκαιο συμβάσεων και αδικοπραξιών με τρόπο παρόμοιο με ένα πρόσωπο)

¹ Kraakman, R. H. (2017). *The anatomy of corporate law: A comparative and functional approach*. Oxford University Press.

² Lin, T. C. W. (2018). Incorporating Social Activism 98 Boston University Law Review 1535

- Περιορισμένη ευθύνη των μετόχων (η προσωπική ευθύνη ενός μετόχου περιορίζεται στην αξία των μετοχών του στην εταιρεία)
- Μεταβιβάσιμες μετοχές (εάν η εταιρεία είναι «δημόσια εταιρεία», οι μετοχές της διαπραγματεύονται σε χρηματιστήριο)
- Κατ' ανάθεση διαχείριση, βάσει δομής διοικητικού συμβουλίου, όπου το διοικητικό συμβούλιο αναθέτει την καθημερινή διαχείριση της εταιρείας σε στελέχη.

Το ευρέως διαθέσιμο και φιλικό προς το χρήστη εταιρικό δίκαιο επιτρέπει στους συμμετέχοντες στις επιχειρήσεις να διαθέτουν αυτά τα τέσσερα νομικά χαρακτηριστικά και έτσι να συναλλάσσονται ως επιχειρήσεις. Έτσι, το εταιρικό δίκαιο είναι μια απάντηση σε τρεις ενδημικούς ομορτουτισμούς: συγκρούσεις μεταξύ διαχειριστών και μετόχων, μεταξύ ελεγκτών και μετόχων που δεν ασκούν τον έλεγχο και μεταξύ μετόχων και άλλων συμβατικών ομολόγων (συμπεριλαμβανομένων των πιστωτών και των εργαζομένων)³.

Μια επιχείρηση μπορεί να ονομαστεί με ακρίβεια εταιρεία. Ωστόσο, μια εταιρεία δεν πρέπει απαραίτητα να ονομάζεται επιχείρηση, η οποία έχει ξεχωριστά χαρακτηριστικά. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, μια εταιρεία μπορεί να είναι ξεχωριστή νομική οντότητα ή και όχι. Άλλοι τύποι επιχειρηματικών ενώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν εταιρικές σχέσεις (στο Ηνωμένο Βασίλειο διέπονται από τον νόμο περί εταιρικής σχέσης 1890) ή καταπιστεύματα (όπως ένα ταμείο συντάξεων) ή εταιρείες περιορισμένης εγγύησης (όπως ορισμένοι κοινοτικοί οργανισμοί ή φιλανθρωπικές οργανώσεις). Το εταιρικό δίκαιο ασχολείται με εταιρείες που έχουν συσταθεί ή καταχωρηθεί σύμφωνα με το εταιρικό δίκαιο ενός κυρίαρχου κράτους⁴.

Το καθοριστικό χαρακτηριστικό μιας εταιρείας είναι η νομική ανεξαρτησία της από τους μετόχους που την κατέχουν. Σύμφωνα με το εταιρικό δίκαιο, οι εταιρείες όλων των μεγεθών έχουν ξεχωριστή νομική προσωπικότητα, με περιορισμένη ή απεριόριστη ευθύνη για τους μετόχους της. Οι μέτοχοι ελέγχουν την εταιρεία μέσω ενός διοικητικού συμβουλίου το οποίο, με τη σειρά του, συνήθως αναθέτει τον έλεγχο

³ Blumberg, P. I. (1993). The multinational challenge to corporation law: the search for a new corporate personality.

⁴Larson, A.(2016). *Where To Incorporate Your Business*, Available from: <http://www.expertLaw.com>[Accessed 11-10-2021]

των καθημερινών δραστηριοτήτων της εταιρείας σε ένα εκτελεστικό στέλεχος πλήρους απασχόλησης. Οι ζημιές των μετόχων, σε περίπτωση εκκαθάρισης, περιορίζονται στο μερίδιό τους στην εταιρεία και δεν ευθύνονται για τυχόν εναπομένοντα χρέη προς τους πιστωτές της εταιρείας. Αυτός ο κανόνας ονομάζεται περιορισμένη ευθύνη και γι' αυτό οι ονομασίες των εταιρειών τελειώνουν με «ΕΠΕ» ή κάποια άλλη παραλλαγή⁵.

Σχεδόν σε όλα τα νομικά συστήματα οι εταιρείες έχουν περίπου τα ίδια νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, όπως τα άτομα. Σε ορισμένες δικαιοδοσίες, αυτό εκτείνεται ώστε να επιτρέπει στις εταιρείες να ασκούν ανθρώπινα δικαιώματα εναντίον πραγματικών ατόμων και κράτους και μπορεί να είναι υπεύθυνες για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ακριβώς όπως «γεννιούνται» μέσω του πιστοποιητικού σύστασης των μελών του, μπορούν να «πεθάνουν» όταν χάνουν χρήματα λόγω αφερεγγυότητας. Οι εταιρείες μπορούν ακόμη και να καταδικαστούν για ποινικά αδικήματα, όπως εταιρικές απάτες και ανθρωποκτονία από εταιρεία⁶.

Για να κατανοηθεί ο ρόλος που διαδραματίζει το εταιρικό δίκαιο στο εμπορικό δίκαιο, είναι χρήσιμο να κατανοήσουμε την ιστορική εξέλιξη της εταιρείας και την ανάπτυξη του σύγχρονου εταιρικού δικαίου και της Αρχαίας Ελλάδας, καθώς οι πιο κοντινοί αναγνωρίσιμοι πρόγονοι της σύγχρονης εταιρείας εμφανίστηκαν μετά τον 16ο αιώνα. Με την αύξηση του διεθνούς εμπορίου, χορηγήθηκαν βασιλικά πιστοποιητικά στην Ευρώπη (κυρίως στην Αγγλία και την Ολλανδία), σε εμπόρους τυχοδιώκτες. Τα βασιλικά πιστοποιητικά χορηγούσαν συνήθως, ειδικά προνόμια στην εμπορική εταιρεία (συμπεριλαμβανομένης, συνήθως, κάποιας μορφής μονοπωλίου). Αρχικά, οι έμποροι αυτών των οντοτήτων διαπραγματεύονταν μετοχές για δικό τους λογαριασμό, αλλά αργότερα τα μέλη άρχισαν να λειτουργούν σε κοινό λογαριασμό και μετοχές και έτσι γεννήθηκε η νέα μετοχική εταιρεία⁷.

Οι πρώτες εταιρείες ήταν καθαρά οικονομικές επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη του εταιρικού δικαίου στην Ευρώπη παρεμποδίστηκε από δύο διαβόητες «φούσκες» (τη φούσκα της Νότιας Θάλασσας στην Αγγλία και την φούσκα της τουλίπας στην Ολλανδική Δημοκρατία) τον 17ο αιώνα, που καθυστέρησαν την ανάπτυξη των

⁵ Feldman, S.(2017). *Choice of Entity for Startups Seeking Venture Capital*. Wolters Kluwer. CT Corporation System.

⁶ Quillen, W. T., & Hanrahan, M.(2018) *A Short History of the Court of Chancery*. Delaware Court of Chancery

⁷ Armour J., Hansmann H., Kraakman R., and Pargendler M.(2017) *What is Corporate Law? in The Anatomy of Corporate Law: A Comparative and Functional Approach* Oxford University Press,1.1

εταιρειών για πάνω από έναν αιώνα περίπου⁸.

1.2 Απόφαση μετασχηματισμών

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί ορίζονται ως οι διαδικασίες με τις οποίες αλλάζει το καθεστώς μιας εταιρικής οντότητας, χωρίς συνήθως να επιλύονται και να εκκαθαρίζονται ή να μεταβιβάζονται. Υπάρχουν τρεις(3) βασικές κατηγορίες εταιρικών μετασχηματισμών⁹:

1. Συγχώνευση (δύο ή περισσότερες εταιρείες συγχωνεύονται σε μία, ενώ οι συγχωνεύσεις εκκαθαρίζονται χωρίς ρευστοποίηση),
2. Διαχωρισμός (η πράξη της μεταβίβασης με καθολική διαδοχή δικαιωμάτων επί της περιουσίας μιας εταιρείας που διαλύθηκε χωρίς εκκαθάριση σε τουλάχιστον δύο εταιρείες)
3. Μετατροπή (η πράξη αλλαγής της εταιρικής μορφής μιας εταιρείας χωρίς να προηγηθεί η διάλυσή της και χωρίς καμία διαδοχή στα περιουσιακά της στοιχεία).

Σύμφωνα με τον νέο ελληνικό νόμο 4601/2019, ο γενικός κανόνας είναι ότι όλοι μπορούν να συγχωνευτούν με όλους, όλοι μπορούν να απορροφήσουν τους πάντες, όλοι μπορούν να χωριστούν σε όλους και όλοι μπορούν να μεταμορφωθούν σε όλους. Οι εξαιρέσεις αφορούν τις εταιρικές μορφές που στερούνται νομικής προσωπικότητας, ναυτιλιακές εταιρείες και αγροτικοί συνεταιρισμοί. Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί δίνουν ευκαιρίες ανάπτυξης σε επιχειρήσεις που το επιλέγουν. Οι λόγοι ποικίλλουν και εξαρτώνται από την κατηγορία μετασχηματισμού που θα πραγματοποιηθεί. Τα κύρια οφέλη είναι η αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων, οι οικονομίες κλίμακας και τα φορολογικά πλεονεκτήματα.

⁸ Armour, J., Enriques, L., Hansmann, H., & Kraakman, R. (2017). The Basic governance structure of public corporations: the interests of shareholders as a class. *Working paper. Harvard Law School Cambridge*, 1.

⁹ Hansmann H et al.(2010) Anatomy of Corporate Law (2004) ch 1 set out similar criteria, and in addition state modern companies involve shareholder ownership. However this latter feature is not the case in many European jurisdictions, where employees participate in their companies

1.3 Ορισμός μετασχηματισμών

Στη διοίκηση έχει ειπωθεί ότι ο μετασχηματισμός των επιχειρήσεων περιλαμβάνει την πραγματοποίηση θεμελιωδών αλλαγών στον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεταβολές στο περιβάλλον της αγοράς. Ωστόσο, αυτός είναι ένας σχετικά στενός ορισμός που παραβλέπει άλλους λόγους και αγνοεί άλλες λογικές. Μια καλύτερη κατανόηση επιτυγχάνεται λαμβάνοντας υπόψη ότι «ο μετασχηματισμός είναι γενικά μια απάντηση σε δύο πράγματα. Πρώτον, υπάρχουν υποκείμενα προβλήματα ή αιτίες στον οργανισμό που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Πρέπει να γίνουν κατανοητά σωστά, αλλά παρ' όλα αυτά αποτελούν μια κύρια συνιστώσα. Δεύτερον, υπάρχει η επιθυμία της ανώτατης διοίκησης και άλλων ανώτερων ενδιαφερόμενων μερών να χρησιμοποιήσουν την ευκαιρία αντιμετώπισης αυτών των αιτιών, με τρόπους που αλλάζουν ριζικά το παράδειγμα του οργανισμού». Άλλοι περιγράφουν τον μετασχηματισμό των επιχειρήσεων ως τη «διαδικασία της θεμελιώδους αλλαγής των συστημάτων, των διαδικασιών, των ανθρώπων και της τεχνολογίας σε μια ολόκληρη επιχείρηση ή επιχειρηματική μονάδα». Ως εκ τούτου, ένα έργο μετασχηματισμού μιας επιχείρησης είναι πιθανό να περιλαμβάνει οποιονδήποτε αριθμό έργων διαχείρισης αλλαγών, το καθένα εστιασμένο σε μια επιμέρους διαδικασία, σύστημα, τεχνολογία, ομάδα ή τμήμα. Ο μετασχηματισμός των επιχειρησιακών διαδικασιών περιλαμβάνει μια ριζική αλλαγή των στοιχείων των διαδικασιών για την επίτευξη νέων επιχειρηματικών στόχων. Συνήθως, αυτοί οι νέοι στόχοι επικεντρώνονται σε μια νέα εφαρμογή ψηφιακού μετασχηματισμού. Οι περισσότερες εταιρείες εμπλέκονται στον μετασχηματισμό των διαδικασιών όταν πρέπει να κάνουν μια δραστική ενημέρωση στις υπάρχουσες διαδικασίες. Χρησιμοποιώντας αυτήν τη μεθοδολογία μετασχηματισμού των διαδικασιών, οι επιχειρήσεις μπορούν να εκσυγχρονίσουν τις διαδικασίες τους, να ενσωματώσουν μια νέα τεχνολογία, να εξοικονομήσουν κόστος και να ενσωματώσουν καλύτερα τα βασικά τους συστήματα. Ο μετασχηματισμός των επιχειρηματικών διαδικασιών είναι μέρος της ευρύτερης έννοιας της διαχείρισης των επιχειρηματικών διαδικασιών (BPM).

Η ανάγκη για μετασχηματισμό των επιχειρήσεων μπορεί να προκληθεί από εξωτερικές αλλαγές στην αγορά, όπως τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες ενός οργανισμού που είναι ξεπερασμένα, η χρηματοδότηση ή οι ροές του εισοδήματος που αλλάζουν, οι

νέοι κανονισμοί που τίθενται σε ισχύ ή ο ανταγωνισμός στην αγορά που γίνεται εντονότερος. Αυτή η προσέγγιση διαχείρισης μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την επανασχεδίαση των επιχειρηματικών διαδικασιών. Ωστόσο, η υλοποίηση του BPR δεν συνιστά από μόνη της μετασχηματισμό επιχειρήσεων, το αποτέλεσμα θα πρέπει να είναι ο καθοριστικός παράγοντας για το αν οποιαδήποτε δραστηριότητα είναι πραγματικά μετασχηματιστική ή απλώς μια βελτίωση. Άλλες μέθοδοι όπως το Lean ή το Six Sigma έχουν τις ρίζες τους στη σταδιακή βελτίωση και όχι στις αλλαγές των παραδειγμάτων ως προς τον τρόπο που γίνονται τα πράγματα για την αύξηση των εσόδων ή του μεριδίου αγοράς, τη βελτίωση της ικανοποίησης των πελατών, τη μείωση του κόστους.

1.4 Διαδικασία μετασχηματισμών

Ο μετασχηματισμός της επιχειρηματικής διαδικασίας ακολουθεί παρόμοια βήματα στη διαχείριση των επιχειρησιακών διαδικασιών, αλλά προσπαθεί να κάνει μεγαλύτερες και πιο δραστικές αλλαγές. Προσδιορίζονται αρχικά οι στόχοι του μετασχηματισμού, π.χ. εάν η προσπάθεια αφορά αναβάθμιση των συστημάτων, ενσωμάτωση νέας τεχνολογίας, προσαρμογή διαδικασιών σε νέα οργανωτική δομή και εντοπίζονται τα αίτια που προκάλεσαν την ανάγκη για μετασχηματισμό με καθορισμό και των μετρήσεων στην γραμμή αναφοράς. Συλλέγονται τα δεδομένα που απαιτούνται για να προβλεφθεί εάν ο μετασχηματισμός της επιχειρηματικής διαδικασίας θα είναι επιτυχής, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος, τον χρόνο, τον αριθμό των σφαλμάτων και άλλα στοιχεία που μπορούν να υποβληθούν σε μετρήσεις.

Θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν και όλοι οι άλλοι ενδιαφερόμενοι και να ερωτηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία για τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το τι λειτούργησε καλά στην προηγούμενη διαδικασία και τι περιμένουν από την καινούργια. Θα πρέπει να σχεδιαστεί το καλύτερο δυνατό σενάριο, χρησιμοποιώντας εργαλεία διαγραμμάτων, για τη δημιουργία της ιδανικής διαδρομής των ροών εργασιών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών ανθρώπων και του συστήματος που πρέπει να πραγματοποιηθούν. Επίσης, θα πρέπει να εφαρμοστεί σε ένα περιβάλλον δοκιμών, π.χ. μέσω της χρήσης ενός εργαλείου BPM για τη δημιουργία μιας εικονικής διαδικασίας, ώστε να διαπιστωθεί πώς εκτελείται μεταξύ ατόμων και δεδομένων. Αρχικά, θα πρέπει να συμπεριληφθούν μικρές ομάδες στη νέα διαδικασία και να

παρακολουθείται στενά η πρόοδος και τυχόν αλλαγές που πρέπει να γίνουν, ώστε να επιτύχει η διαδικασία. Όπως συμβαίνει με κάθε τεράστια αλλαγή, ο μετασχηματισμός της επιχειρηματικής διαδικασίας δημιουργεί μια σειρά προκλήσεων που πρέπει να επιλυθούν για να επιτύχει. Το ένα είναι η αδύναμη δέσμευση για υποστήριξη. Σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής, από την αρχή μέχρι την ανάπτυξη και την υλοποίηση, απαιτείται ισχυρή υποστήριξη από ένα άτομο που όχι μόνο θα υποστηρίξει τις απαιτήσεις, αλλά και θα έχει αρκετή υπομονή να περιμένει έως ότου εμφανιστούν τα αποτελέσματα. Χωρίς ισχυρή υποστήριξη, μπορεί να είναι κάτι περισσότερο από μια πρόκληση η ολοκλήρωση της διαδικασίας μετασχηματισμού. Οι πρακτικές της διαχείρισης αλλαγών είναι μια άλλη πρόκληση για τον μετασχηματισμό της επιχειρηματικής διαδικασίας. Όσο αναποτελεσματική κι αν ήταν μια παλιά διαδικασία, πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι που θα προτιμούν «τον τρόπο που το κάναμε παλαιότερα». Ως μέρος της εφαρμογής ενός μετασχηματισμού μιας επιχειρηματικής διαδικασίας, πρέπει να χρησιμοποιηθούν καλές αρχές διαχείρισης αλλαγών για να συμφωνήσουν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Οι προκλήσεις ενσωμάτωσης μπορεί να είναι εξίσου σημαντικές. Εάν δεν επιλεγεί η σωστή πλατφόρμα BPM, ίσως αυτό να περιορίσει πολύ την ενσωμάτωση με άλλο λογισμικό. Μπορεί να παρατηρηθεί από την αρχή πόσο δύσκολη θα είναι η σύνδεση σε διαφορετικές πλατφόρμες. Τέλος, η έλλειψη βασικών στόχων είναι μια μεγάλη πρόκληση. Πολλές προσπάθειες μετασχηματισμού επιχειρηματικών διαδικασιών καταλήγουν μόνο στην ψηφιοποίηση μιας διαδικασίας και δεν έχουν καμία αξιοσημείωτη επίδραση στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, γι' αυτό και θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η επιτυχία θα είναι σαφώς καθορισμένη.

1.4.1 Προστασία μετόχων

Με βάση τη νομοθεσία και αναφορικά με τη προστασία των μετόχων απαιτείται ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο, το οποίο να εστιάζει στη σύμβαση της συγχώνευσης και της διάσπασης, με στόχο να γίνεται ξεκάθαρο το τι ισχύει για τους μετόχους, αναφορικά με τη προστασία των δικαιωμάτων τους. Ακόμα, προβλέπει νέο εταιρικό τύπο και καθορίζει τους χρόνους και τις διαδικασίες, αναφορικά με τη προστασία των μετόχων, ειδικότερα από τη στιγμή που λαμβάνεται η απόφαση για αλλαγή, μέχρι την πραγματοποίηση αυτής.

1.4.2 Προστασία πιστωτών

Μέσα σε διάστημα 20 ημερών από την ολοκλήρωση των διαφόρων διατυπώσεων δημοσιότητας του σχεδίου μετασχηματισμού, είτε μέσω της συγχώνευσης ή της διάσπασης της εταιρείας, οι πιστωτές των εταιριών ή της εταιρείας οι οποίοι είχαν απαιτήσεις πριν τη παρούσα διαδικασία, έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν σχετικές εγγυήσεις από τις εταιρείες ή την εταιρεία, προκειμένου να διαφυλάξουν τα δικαιώματά τους.

1.5 Μορφές εταιρικών μετασχηματισμών

Στην εταιρική χρηματοδότηση, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι συναλλαγές κατά τις οποίες η ιδιοκτησία εταιρειών, άλλων επιχειρηματικών οργανισμών ή των λειτουργικών τους μονάδων μεταβιβάζεται ή ενοποιείται με άλλες οντότητες. Ως πτυχή της στρατηγικής διαχείρισης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές μπορούν να επιτρέψουν στις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν ή να συρρικνωθούν και να αλλάξουν τη φύση της επιχείρησης ή της ανταγωνιστικής τους θέσης¹⁰.

Από νομικής πλευράς, μια συγχώνευση αποτελεί μια νόμιμη ένωση δύο οντοτήτων σε μία. Από εμπορικής και οικονομικής πλευράς, και οι δύο τύποι συναλλαγών γενικά οδηγούν στην ένωση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε μία οντότητα και η διάκριση μεταξύ "συγχώνευσης" και "εξαγοράς" δεν είναι ιδιαίτερα ξεκάθαρη. Μια συναλλαγή που δομείται νόμιμα ως εξαγορά, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή ενός μέρους να ανήκει έμμεσα στους μετόχους του άλλου μέρους, ενώ μια συναλλαγή νομικά δομημένη ως συγχώνευση, μπορεί να δώσει στους μετόχους κάθε μέρους την ιδιοκτησία και τον έλεγχο της ενοποιημένης εταιρείας. Μια συμφωνία μπορεί να ονομαστεί κατ' ευφημισμό, συγχώνευση μεταξύ ίσων, εάν και οι δύο CEO συμφωνούν ότι η ένωση είναι προς το συμφέρον και των δύο εταιρειών, ενώ όταν η συμφωνία είναι εχθρική (δηλ. όταν η διοίκηση της εταιρείας-στόχου αντιτίθεται στη συμφωνία) μπορεί να θεωρηθεί ως "απόκτηση".

¹⁰ ICLG.(2021) *Copyright covers common issues in laws and regulations – including subsistence, ownership, exploitation, owners' rights, enforcement and criminal offences*, Available from: <https://iclg.com/practice-areas/mergers-and-acquisitions-laws-and-regulations/greece>[Accessed 11-10-2021]

1.6 Υποκείμενα Εταιρικών Μετασχηματισμών

Αναφορικά με τα πεπραγμένα της ελληνικής νομοθεσίας και το περιεχόμενο του νόμου, αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2, οι μορφές εταιρειών που υφίστανται και μπορούν να αναπτύξουν δράση στην ελληνική αγορά. Οι παρούσες εταιρείες έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής και στους εταιρικούς μετασχηματισμούς. Οι εταιρείες αυτές όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της ελληνικής νομοθεσίας και έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε μετασχηματιστική δράση είναι οι ανώνυμες εταιρείες, οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, οι ετερόρρυθμες και ομόρρυθμες εταιρείες, οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές, οι ετερόρρυθμες κατά μετοχές, ενώ μέρος του νόμου αποτελούν και οι κοινοπραξίες.

Οι κοινοπραξίες ορίζονται και προβλέπονται στο άρθρο 293 του Ν.4072/2012(Α'86), συγκεκριμένα στην παράγραφο 3. Σημαίνοντα ρόλο έχουν και οι λεγόμενες Ευρωπαϊκές εταιρείες για τις οποίες ορίζεται η θέση και η υπόσταση τους μέσα από το Νόμο, με τον Κανονισμό 2157/2001 του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο οποίος ψηφίστηκε στις 8 Οκτωβρίου 2001 (ΕΕ L 294). Προχωρώντας με τις εταιρείες που μπορούν να ενταχθούν σε μια μετασχηματιστική διαδικασία, γίνεται αναφορά στους λεγόμενους αστικούς συνεταιρισμούς, αλλά και στις Ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Εταιρείες(ΕΣΕτ), οι οποίες προβλέπονται μέσα από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1435/2003 της 22ης Ιουλίου 2003 (ΕΕ L 207).

Με βάση το άρθρο 10 της Νομοθεσίας και συγκεκριμένα της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου, διαπιστώνεται ότι δεν μπορούν να ενταχθούν στη παρούσα διαδικασία νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εμπορική ιδιότητα, αλλά και διάφορες εταιρικές δράσεις, που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, όπως είναι για παράδειγμα η συμπλοιοκτησία(άρθρο 10 επ. ΚΙΝΔ) και η ατομική(εμπορική) επιχείρηση ενός φυσικού προσώπου. Οι εταιρείες που έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν σε μια μετασχηματιστική διαδικασία, που έχουν δηλαδή τη δυνατότητα ένταξης σε έναν εταιρικό μετασχηματισμό, μπορούν να το κάνουν είτε ως απορροφημένες από κάποιον άλλο εταιρικό σχηματισμό, είτε ως απορροφούσες, είτε ακόμα με τη μορφή της συγχώνευσης με άλλο εταιρικό σύνολο.

Με βάση τη παράγραφο 1 της Νομοθεσίας, όλες οι εταιρείες έχουν το δικαίωμα να μετασχηματιστούν, να μετέχουν δηλαδή σε ένα εταιρικό μετασχηματισμό, έχοντας μια από τις προβλεπόμενες μορφές. Οι μορφές που δύναται να επιλεγθούν στη

μετασχηματιστική διαδικασία είναι μια εταιρεία να ενταχθεί σε αυτή ως απορροφημένη, απορροφούσα, συγχωνευμένη, διασπώμενη, εισφέρουσα, επωφελούμενη ή μετατρεπόμενη. Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί αναπτύσσονται με την συμβολή των διαφόρων εταιρειών της παραγράφου 1 της ίδιας ή διαφορετικής μορφής, δηλαδή στη διαδικασία μπορεί να εντάσσονται παρόμοια ή εντελώς διαφορετικά εταιρικά σύνολα.

1.7 Μετασχηματισμοί εταιριών που έχουν λυθεί

Με βάση τις ευρύτερες διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, σε ένα εταιρικό μετασχηματιστικό σύνολο έχουν τη δυνατότητα να εντάσσονται, να μετέχουν είτε εταιρείες που είναι υπό λύση, είτε εταιρείες που πτωχέυσαν. Αυτό βέβαια συντελείται αν η διαδικασία της πτώχευσης έχει γίνει με το σωστό τρόπο και εφόσον έχει ολοκληρωθεί με τελεσίδικο τρόπο η όλη διαδικασία. Ακόμα σημαντική είναι η διαδικασία της αναδιοργάνωσης που πρέπει να έχει ενταχθεί η εταιρεία αλλά και η αποτελεσματικότητα της αναφορικά με την εξόφληση των πιστωτών της. Όλα τα παραπάνω αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 164 του Πτωχευτικού κώδικα, ο οποίος αναφέρεται στο Ν.3588/2007, ΦΕΚ 153 Α'). Με το μετασχηματισμό, ο βασικός στόχος είναι να ανανεωθεί η απορροφούσα ή η επωφελούμενη μετατρεπόμενη εταιρεία.

1.8 Προϊσχύσαν δίκαιο

Με βάση το άρθρο 4 του Νόμου, γίνεται συστηματική προσπάθεια να ρυθμιστούν θέματα που άπτονται της φορολογίας και της φορολογικής πολιτικής. Οι διατάξεις που διέπουν τη παρούσα διαδικασία είναι οι διατάξεις του ν.δ. 1297/1972 (ΦΕΚ 217 Α'), των νόμων 2166/1993 (ΦΕΚ 137 Α'), 4172/2013 (ΦΕΚ 167 Α'). Γενικά όλα τα παραπάνω άπτονται της φορολογικής και αναπτυξιακής νομοθεσίας και ενέχουν είτε αναπτυξιακό είτε φορολογικό περιεχόμενο. Οι παρούσες διατάξεις αναφέρονται στη διαδικασία του μετασχηματισμού και παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην όλη προαναφερθείσα διαδικασία. Η νομοθεσία καθορίζει με ακρίβεια τα πλεονεκτήματα αλλά και τα κίνητρα της όλης διαδικασίας.

Βασικό άρθρο της μετασχηματιστικής διαδικασίας είναι το άρθρο 5. Το παρόν άρθρο εμπεριέχει ρυθμίσεις που άπτονται του δικονομικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στην εκδίκαση υποθέσεων που σχετίζονται με τη διαδικασία εφαρμογής του παρόντος νόμου, για τις οποίες αρμόδιο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο. Βασική παράμετρος σε επίπεδο εκδίκασης είναι ότι αν στη διαδικασία μετέχουν περισσότερες από μια εταιρείες, τότε αρμόδιο δικαστήριο είναι αυτό που βρίσκεται στην πόλη, στη χώρα που έχει την έδρα του κάποια από τις εμπλεκόμενες στη διαδικασία εταιρείες. Στις υποθέσεις αυτές σε αρκετές περιπτώσεις καθίσταται αναγκαία η ύπαρξη διαμεσολαβητή.

Κεφάλαιο 2: Ο Νόμος 4601/2019

2.1 Ο νόμος 4601/2019 ως σημαντική νομοθετική παρέμβαση στο πεδίο των εταιρικών μετασχηματισμών

Περιγράφονται, εν συντομία, οι κύριες διατάξεις που εισήχθησαν από το νόμο 4601/2019, που βελτιώνουν και εκσυγχρονίζουν το νομοθετικό πλαίσιο για τους μετασχηματισμούς των επιχειρήσεων. Οι νέες διατάξεις αφορούν εταιρικούς μετασχηματισμούς που εφαρμόστηκαν μετά τις 15 Απριλίου 2019.

Ο νέος Νόμος προβλέπει τρεις κύριες κατηγορίες μετασχηματισμού: Συγχώνευση, Διάσπαση και Μετατροπή. Οι γενικές διατάξεις διέπουν κάθε κατηγορία μετασχηματισμού, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των εμπλεκόμενων εταιρειών, ενώ συγκεκριμένες διατάξεις εισάγουν αποκλίσεις με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε εμπλεκόμενου τύπου εταιρείας¹¹.

Το πεδίο εφαρμογής του νέου Νόμου περιλαμβάνει τους ακόλουθους τύπους εταιρειών: ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ), εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), ατομικές εταιρείες, ομόρρυθμες εταιρείες (ΟΕ), ετερόρρυθμες εταιρείες (ΕΕ), ετερόρρυθμες μετοχικές εταιρείες, Ευρωπαϊκές εταιρείες (SE), ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρείες (SCE) εγγεγραμμένες στην Ελλάδα. Αυτές οι εταιρείες μπορούν να αποτελέσουν συμβαλλόμενα μέρη ενός μετασχηματισμού, ανεξαρτήτως του τύπου της εταιρείας. Σύμφωνα με συγκεκριμένες διατάξεις, εταιρείες που διαλύθηκαν ή κηρύχθηκαν σε πτώχευση μπορούν επίσης, να μετατραπούν¹².

Ο νέος Νόμος δεν περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις, επομένως οι διατάξεις των Ν.1297/1972, Ν.2166/1993 και Ν.4172/2013 παραμένουν σε ισχύ. Το επιτρεπτό, η διαδικασία, οι συνθήκες και τα αποτελέσματα του μετασχηματισμού ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις εταιρικού δικαίου. Το Πρωτοδικείο (η εδαφική δικαιοδοσία του οποίου εξαρτάται από τον τόπο της έδρας οποιασδήποτε από τις συμμετέχουσες εταιρείες) έχει την αποκλειστική δικαιοδοσία για την επίλυση διαφορών που

¹¹ Georgopoulos, K.(2019) *A Comparative Review of the Split up Process under Greek Law 2190/1920 and New Greek Law 4601/2019*,KG LAWFIRM

¹² Georgopoulos, K.(2019) *A Comparative Review of the Split up Process under Greek Law 2190/1920 and New Greek Law 4601/2019*,KG LAWFIRM

προκύπτουν από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

2.2 Δικαιοπολιτικές κατευθύνσεις και σημαίνουσες αλλαγές (καινοτομίες) της νέας νομοθεσίας

Οι διαδικαστικές απλουστεύσεις για την πρόοδο του μετασχηματισμού για κάθε τύπο εταιρείας τίθενται σε ισχύ, όπως: α) το δικαίωμα δημοσίευσης του σχεδίου συμφωνίας, αποκλειστικά, στον ιστότοπο της εταιρείας, β)- το δικαίωμα μη σύνταξης της έκθεσης του ΔΣ ή του διαχειριστή ή της έκθεσης των εμπειρογνώμωνων σε περίπτωση ομόφωνης απόφασης των μετόχων ή των εταίρων, γ) - τη διαθεσιμότητα των σχετικών εγγράφων που έχουν μεταφορτωθεί στον ιστότοπο κάθε μετασχηματιζόμενης εταιρείας και δ) την παροχή αντιγράφων κατόπιν σχετικού αιτήματος του εταίρου ή του μετόχου μέσω e-mail¹³.

Για συνεργασίες (ΟΕ και ΕΕ), ΕΠΕ και ατομικές εταιρείες δεν απαιτείται έκθεση του διαχειριστή, εάν όλοι οι εταίροι της υπό μετατροπή εταιρείας είναι και διαχειριστές της εταιρείας, ενώ ο προληπτικός έλεγχος νομιμότητας μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς απόφαση διοικητικής έγκρισης. Για εταιρικές σχέσεις (ΟΕ και ΕΕ) και ατομικές επιχειρήσεις η συμφωνία συγχώνευσης ή διάσπασης συνάπτεται υπό τη μορφή ιδιωτικού εγγράφου, εκτός εάν απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη σύμφωνα με άλλες νομικές διατάξεις (π.χ. μεταβίβαση περιουσίας στην εταιρεία).

2.3 Βασικές ρυθμίσεις γενικής εφαρμογής

Η αναθεώρηση του σχεδίου συμφωνίας από εμπειρογνώμονα, απαιτείται κατόπιν αιτήματος τουλάχιστον ενός εταίρου. Το σχέδιο συμφωνίας συγχώνευσης και διάσπασης θα πρέπει επίσης, να αναφέρει τους υπόχρεους εταίρους καθώς και το συμμετοχικό συμφέρον των εταίρων της απορροφώσας οντότητας προς την εταιρεία υπό εξαγορά. Απαιτείται ομόφωνη απόφαση για την έγκριση του μετασχηματισμού, εκτός εάν το καταστατικό της εταιρείας προβλέπει πλειοψηφία τουλάχιστον τριών

¹³ Georgopoulos, K.(2019) *A Comparative Review of the Split up Process under Greek Law 2190/1920 and New Greek Law 4601/2019*,KG LAWFIRM

τετάρτων (3/4) των εταίρων¹⁴.

Η περίοδος παραγραφής των απαιτήσεων έναντι των εταίρων της μετασχηματίζουσας εταιρείας, οι οποίοι δεν ευθύνονται για τα χρέη της, είναι τα πέντε έτη και αρχίζει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού, εκτός εάν η απαίτηση υπόκειται σε μικρότερο χρονικό διάστημα παραγραφής. Αναφορικά με τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης απαιτείται πλειοψηφία τουλάχιστον του ½ του συνολικού αριθμού εταίρων, που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 65% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου για την έγκριση του μετασχηματισμού. Το σχέδιο συμφωνίας συγχώνευσης και διάσπασης πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή στο κεφάλαιο και τα μέρη της εταιρικής σχέσης που αποκτά κάθε εταίρος της αναρροφούμενης/ διασπώμενης εταιρείας, στην εξαγοράζουσα/δικαιούχο εταιρεία.

Αναφορικά με τις ατομικές επιχειρήσεις, το σχέδιο συμφωνίας συγχώνευσης και διάσπασης θα πρέπει επίσης, να περιλαμβάνει αιτιολόγηση της σχέσης ανταλλαγής του συνόλου των εισφορών (κεφάλαιο, μη κεφάλαιο, εγγύηση), προκειμένου να αποδειχθεί δίκαιη και εύλογη. Η περίοδος παραγραφής για απαιτήσεις έναντι εταίρων με εισφορές εγγύησης, που δεν έχει σχέση με τα έξοδα της επιχείρησης, είναι τα τρία έτη και ξεκινά από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού, εκτός εάν η απαίτηση υπόκειται σε μικρότερη περίοδο παραγραφής.

Για την προστασία των μετόχων, ο νόμος (μεταξύ άλλων) προβλέπει: α) ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο για τα σχέδια της συμφωνίας συγχώνευσης και διάσπασης και της συμφωνίας μετατροπής, β) τη διαθεσιμότητα των σχετικών εγγράφων μέχρι το τελικό ψήφισμα για τον μετασχηματισμό και την εξαίρεση από την εν λόγω υποχρέωση, υπό την προϋπόθεση ότι τα έγγραφα είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της εταιρείας, γ) αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία της συνέλευσης των μετόχων/εταίρων προκειμένου να δώσουν έγκριση για μετασχηματισμό, δ) το συμπέρασμα των αποτελεσμάτων του μετασχηματισμού μετά από τις διατυπώσεις καταχώρισης/ δημοσιότητας και τον έλεγχο νομιμότητας, ε) την κήρυξη ακυρότητας του μετασχηματισμού για περιορισμένο αριθμό λόγων, μετά από σχετική δικαστική απόφαση¹⁵.

¹⁴ Georgopoulos, K.(2019) *A Comparative Review of the Split up Process under Greek Law 2190/1920 and New Greek Law 4601/2019*,KG LAWFIRM

¹⁵ Kotsiris L., & Kotsiri, E.(2019). *Greek Law On Partnerships and Corporations, 5th ed., 2018*, Sakoulas

Για την προστασία των πιστωτών, ο νόμος προβλέπει ότι: εντός 30 ημερών από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων γνωστοποίησης του μετασχηματισμού, οι πιστωτές της εταιρείας (των οποίων οι απαιτήσεις εκδόθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή) έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τις κατάλληλες εγγυήσεις. Τα παραπάνω ενδέχεται να προκύψουν υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών λόγω του μετασχηματισμού απαιτούν τέτοιες εγγυήσεις και δεν έχουν λάβει ακόμη τέτοιες¹⁶.

Η ίδια προστασία που χορηγείται στους πιστωτές προορίζεται επίσης, για τους κατόχους ομολόγων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει υπάρξει προηγούμενη έγκριση του μετασχηματισμού (συγχώνευση ή διάσπαση). Ιδιαίτερα στην περίπτωση της διάσπασης (κοινή, μερική και απόσχισης κλάδου), προβλέπεται η από κοινού και εις ολόκληρο ευθύνη για τη διασπασμένη και τη δικαιούχο εταιρεία για τις απαιτήσεις των πιστωτών που δεν ικανοποιήθηκαν, έως το ύψος της καθαρής θέσης των εισφορών περιουσιακών στοιχείων. Η περίοδος παραγραφής στην περίπτωση αυτή είναι τα 5 έτη. Για την προστασία των εργαζομένων ισχύουν και οι διατάξεις που ισχύουν σε περιπτώσεις αλλαγής εργοδότη (ΠΔ 178/2002).

Τα μέλη του ΔΣ ή οι διαχειριστές των εταιρειών που εμπλέκονται στον μετασχηματισμό (εξαιρούνται οι αποσχίσεις κλάδου), καθώς και οι εμπειρογνώμονες, ευθύνονται έναντι των μετόχων ή των εταίρων για οποιοδήποτε δικό τους λάθος. Η ευθύνη για ζημίες τρίτων, δεν αποκλείεται και διέπεται από τις γενικές νομικές διατάξεις.

Η ακυρότητα-ακύρωση ρυθμίζεται ομοιόμορφα και απαιτεί δικαστική απόφαση, για τη δήλωσή της. Ένας μετασχηματισμός μπορεί να κηρυχθεί άκυρος για λόγους που σχετίζονται με την εγκυρότητα της έγκρισής του ή για λόγους που σχετίζονται με την ακυρότητα/ακύρωση της απόφασης από τον αρμόδιο φορέα. Παρέχονται μηχανισμοί που στοχεύουν στην επίλυση περιπτώσεων ακυρότητας ή ακύρωσης του μετασχηματισμού, με στόχο την εξάλειψη του ελαττώματος, την απομάκρυνσή του ή την αξιολόγησή του, ως δυσανάλογου σε σχέση με το μέγεθος του

ελαττώματος¹⁷.

Σε περιπτώσεις όπου η αντιμετώπιση του ελαττώματος οδηγεί σε δυσμενή αποτελέσματα για τον ζημιωθέντα, θα μπορούσαν να εγερθούν αξιώσεις αποζημίωσης. Όταν η εταιρεία εξαγοράς ή δικαιούχος είναι εισηγμένη, δεν δηλώνεται ακυρότητα για λόγους που σχετίζονται με την ακυρότητα ή την ακύρωση της απόφασης. Ωστόσο, η απαίτηση αποζημίωσης γίνεται δεκτή. Σε περίπτωση αθέμιτης σχέσης ανταλλαγής (συγχώνευση και διάσπαση) ή άδικου τρόπου προσδιορισμού των μετοχών της εταιρείας στη νέα εταιρεία (μετατροπή), ο μετασχηματισμός δεν κηρύσσεται άκυρος για αυτόν τον λόγο. Τα άτομα που επηρεάζονται από αυτό μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση. Η ισχύς των συναλλαγών που έχουν πραγματοποιηθεί από τις υπό μετατροπή εταιρείες δεν επηρεάζεται μέχρι τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.)¹⁸.

2.4 Στάδια υλοποίησης των κύριων κατηγοριών μετασχηματισμών

Ο νέος νόμος καταδεικνύει τη μετάβαση σε ένα νέο, απλοποιημένο σύνολο διατάξεων, που επιτρέπει κάθε είδους μετασχηματισμούς μεταξύ εταιρειών διαφορετικών νομικών τύπων. Επιπλέον, περιλαμβάνει σε μια ενιαία νομοθεσία όλες τις διατάξεις που αφορούν τους μετασχηματισμούς (σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ), εξαλείφει τα περισσότερα αντικρουόμενα ζητήματα και καλύπτει τα κενά που υπήρχαν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Διάφορα ζητήματα θα συνεχίσουν να προκύπτουν, λόγω της διαπλοκής των εταιρικών διατάξεων, που έχουν ενσωματωθεί σε ένα ενιαίο σύστημα κανόνων και των φορολογικών διατάξεων που ισχύουν (Ν. 1297/1975, Ν. 2166/1993 και Ν. 4172/2013) και που δεν έχουν ενσωματωθεί στον νέο Νόμο. Ωστόσο, έχει ανακοινωθεί ότι θα υποβληθεί εντός των επόμενων μηνών ένας νέος νόμος που θα περιλαμβάνει τα φορολογικά κίνητρα που σχετίζονται με τις συγχωνεύσεις.

Πρόσθετα ζητήματα ενδέχεται να προκύψουν από την απουσία ρητής αναφοράς

¹⁷ Kotsiris L., & Kotsiri, E.(2019). *Greek Law On Partnerships and Corporations, 5th ed., 2018*, Sakoulas Publications

¹⁸ Kotsiris L., & Kotsiri, E.(2019). *Greek Law On Partnerships and Corporations, 5th ed., 2018*, Sakoulas Publications

στην υποχρέωση αξιολόγησης των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιρειών (ή μεταβιβάσεων υποκαταστημάτων), μιας διαδικασίας που δεν καλύπτεται από την έκθεση των εμπειρογνομόνων σχετικά με τη δίκαιη σχέση ανταλλαγής. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχετικές διατάξεις του Ν. 4548/2018 (ενδεικτικά άρθρο 17 παρ. 3 σχετικά με την υποχρέωση έκθεσης αποτίμησης σε περιπτώσεις αύξησης μετοχικού κεφαλαίου).

Το επίπεδο προστασίας των πιστωτών, σε περιπτώσεις απόσχισης κλάδου, είναι ένας τομέας που μπορεί να προκαλέσει περαιτέρω επιπλοκές, λόγω των αποτελεσμάτων που σχετίζονται με την καθολική διαδοχή και του δικαιώματος των πιστωτών να εγείρουν τις απαιτήσεις τους αποκλειστικά προς τη δικαιούχο εταιρεία (το άρθρο 479 ΑΚ δεν ισχύει). Τέλος, μπορεί να σημειωθεί ότι η απόσχιση ενός υποκαταστήματος μπορεί πλέον να εφαρμοστεί με την ίδρυση μιας νέας εταιρείας, ενώ ως αποτέλεσμα το υποκατάστημα της εταιρείας μπορεί να μετατραπεί σε 100% θυγατρική, μεταβιβάζοντας όλα τα περιουσιακά του στοιχεία (υποκατάστημα) στη νεοσύστατη εταιρεία. Γενικά, ο νέος νόμος αποτελεί ένα πολύ θετικό βήμα προς τον εκσυγχρονισμό και τη βελτιστοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και διευκολύνει την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

Κεφάλαιο 3: Συγχώνευση – Διάσπαση, Μορφές-Μετατροπή

3.1 Συγχώνευση

Οι εξαγορές περιλαμβάνονται επίσης, στον νέο νόμο και ισχύουν μόνο σε περιπτώσεις ΑΕ. Ειδικότερα, οι διασπάσεις μπορούν επίσης, να πραγματοποιηθούν συνδυάζοντας τόσο την εξαγορά, όσο και τη δημιουργία μιας νέας εταιρείας.

Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται στις συγχωνεύσεις και τις κοινές διασπάσεις είναι παρόμοια και περιλαμβάνουν τα εξής βήματα: σύνταξη συμφωνίας συγχώνευσης ή διάσπασης από το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) ή τους διαχειριστές των εμπλεκόμενων εταιρειών, εγγραφή και δημοσίευση του σχεδίου στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), τουλάχιστον ένα (1) μήνα προτού ληφθεί απόφαση, σύνταξη αναλυτικής επεξηγηματικής έκθεσης σχετικά με το σχέδιο συγχώνευσης ή διάσπασης, η οποία περιλαμβάνει την προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής και υποβολή της έκθεσης προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση ή στους εταίρους, επανεξέταση του σχεδίου συγχώνευσης ή διάσπασης από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, τελική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης (ΓΣ) των μετόχων ή των εταίρων σχετικά με τη συγχώνευση ή τη διάσπαση (σε περίπτωση εμπλοκής μιας ΑΕ, η απόφαση της ΓΣ θα πρέπει να εγκριθεί από κάθε ειδική κατηγορία μετόχων σε περίπτωση που επηρεάζονται από τη συγχώνευση/διάσπαση), σύνταξη της συμφωνίας συγχώνευσης ή διάσπασης υπό τη μορφή ιδιωτικού εγγράφου ή συμβολαιογραφικής πράξης ανάλογα με τον τύπο της εταιρείας (απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη για ΑΕ, ΕΠΕ, ατομικές επιχειρήσεις καθώς και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο), έλεγχος νομιμότητας που διενεργείται από τις Αρχές και καταχώριση της συγχώνευσης ή διάσπασης στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.).

Τα αποτελέσματα της συγχώνευσης και της διάσπασης ισχύουν μετά την καταχώριση των σχετικών πράξεων στο Γ.Ε.ΜΗ. Αυτά τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση ή τη διάσπαση των εταιρειών, τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων (χωρίς το στάδιο της εκκαθάρισης και με τα αποτελέσματα της καθολικής διαδοχής), τη συνέχιση των εκκρεμών δικών στο όνομα της νέας εταιρείας. Σε περίπτωση διάσπασης, η υπό διάσπαση εταιρεία παύει να υπάρχει.

3.1.1 Μορφές συγχώνευσης

Συνεχίζοντας τις αναφορές και τη μελέτη του ν.4601/2019 και συγκεκριμένα το Μέρος Β', θα γίνει εστίαση στα άρθρα 6 έως 53, που προσδιορίζουν την αρχική μορφή του εταιρικού μετασχηματισμού. Αυτή είναι η διαδικασία της συγχώνευσης. Η διαδικασία αυτή καθορίζεται και αναπτύσσεται μέσα από 10 κεφάλαια.

Σύμφωνα με τους Συναϊώτη-Μαρούδη(2012,σελ.372) «Ο όρος συγχώνευση αποδίδει τη λύση χωρίς εκκαθάριση μιας ή περισσότερων εταιριών και τη μεταβίβαση του ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας της (τους) με οιονεί καθολική διαδοχή σε μία ήδη υφιστάμενη εταιρία ή σε μια εταιρία, η οποία θα συσταθεί»¹⁹.

Η διαδικασία της συγχώνευσης αποτελεί έναν εκ των τελειότερων τρόπων συγκέντρωσης των εταιρειών και πηγάζει, ως διαδικασία, σε οικονομικές συνθήκες του παρελθόντος. Συγκεκριμένα, η οικονομική δυναμική των εταιρειών του 19^{ου} αιώνα, που είτε για λόγους επιβίωσης είτε για λόγους ανάπτυξης, επένδυαν σε συνεργασίες-συγχωνεύσεις, πράγμα που συνέχισε να γίνεται και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αποτέλεσε βασικό λόγο της ανάπτυξης της συγκεκριμένης στρατηγικής προσαρμογής. Στις αρχές του 21ου αιώνα οι συγχωνεύσεις αποτέλεσαν τη βάση δημιουργίας ισχυρών εταιρικών συνόλων, που μπορούσαν να αντιμετωπίσουν καλύτερα τον ανταγωνισμό, την οικονομική κρίση αλλά και πρόσφατα τη πανδημία²⁰.

Η συγχώνευση, ως στρατηγική προσέγγιση, είναι πολύ αποτελεσματική σε επίπεδο ιδιωτικής και εθνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται συνήθως, από τις μεγάλες επιχειρήσεις, προκειμένου να καταφέρουν οι τελευταίες να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό. Η συγχώνευση τις βοηθά να συνεργαστούν μεταξύ τους, να δημιουργήσουν ένα πιο ισχυρό σύνολο, το οποίο είναι πιο αποτελεσματικό προς τον ανταγωνισμό, δημιουργείται μια πιο βιώσιμη εταιρεία, η οποία είναι πιο παραγωγική, ωφελεί τους καταναλωτές και γενικά παρέχει πιο ουσιαστικές επιλογές στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η συγχώνευση είναι πολύ σημαντική στη δημιουργία πιο οικονομικά και αποτελεσματικά, οργανισμών εξυγιασμένων, οι οποίοι θα αντιμετωπίσουν πολύ μικρότερα και λιγότερα έντονα οικονομικά προβλήματα²¹.

Στον αντίποδα των θετικών της συγχώνευσης, ως στρατηγική διαδικασία,

¹⁹Συναϊώτη - Μαρούδη, Α.(2012) *Εταιρίες*, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 372

²⁰ Παπαδάκης, Ν.(2012) *Στρατηγική των επιχειρήσεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένος

²¹ Αλεξανδρίδου, Ε.(2019) *Δίκαιο των Εμπορικών Εταιριών*, Νομική Βιβλιοθήκη σελ. 659 -660

υπάρχουν και σημαντικά αρνητικά, ένα από τα βασικότερα είναι η δημιουργία μονοπωλίων, τα οποία μπορεί να περιορίσουν τους ανταγωνιστές, ενώ επιφέρουν δυσμενή λειτουργία στην αγορά, αναφορικά για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που είναι αδύνατο, να διαχειριστούν τη δύναμη των συνεργασιών αυτών σε οικονομικό στρατηγικό και ευρύτερο επίπεδο λειτουργίας²². Σύμφωνα με τον Παπαδάκη(2012) η διαδικασία της συγχώνευσης έχει δυο μορφές ανάπτυξης και εφαρμογής. Από τη μια είναι η ίδρυση ενός νέου εταιρικού συνόλου και από την άλλη η απορρόφηση μιας εταιρείας και ο συνδυασμός των δυο δημιουργεί ένα νέο φορέα. Στη συνέχεια θα γίνει μια προσπάθεια να αναγνωριστούν στοιχεία που συντελούν τη συγχωνευμένη διαδικασία, αυτά τα στοιχεία είναι τα ακόλουθα: α) Η εταιρεία που απορροφήθηκε είναι υποχρεωμένη να μεταφέρει όλα τα περιουσιακά της στοιχεία στη νέα εταιρεία που θα δημιουργηθεί μετά τη συγχώνευση, β) Η εταιρεία που θα απορροφηθεί λύεται και θα πρέπει να αποζημιώσει του μετόχους, θα πρέπει να τους καταβάλει μετρητά ή να τους παρέχει ανταλλάγματα, που αναφέρονται σε συμμετοχές στην εταιρεία που θα δημιουργηθεί²³. Με βάση την αιτιολογική έκθεση και το άρθρο 6 της Νομοθεσίας, η συγχώνευση αποτελεί την απορρόφηση και τη σύσταση μετά την απορρόφηση εταιρείας από άλλη εταιρεία, ενός νέου εταιρικού συνόλου. Η συγκεκριμένη δράση αναφέρεται και στο άρθρο 68 του κ.ν. 2190/1920. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά σε δυο διαφορετικές μορφές συγχώνευσης, με την αιτιολόγηση της κάθε μιας ξεχωριστά, ως προς το περιεχόμενο και τις δράσεις που τις πλαισιώνουν.

Η πρώτη είναι η διαδικασία συγχώνευσης με απορρόφηση όπου συγκεκριμένα, αποτελεί μια διαδικασία βάση της οποίας μια ή περισσότερες εταιρείες οι οποίες έχουν απορροφηθεί μεταβιβάζουν σε μια εταιρεία που τις απορροφά όλα τα στοιχεία που τις καθορίζουν, τις πλαισιώνουν και γενικά τις όριζαν στο παρελθόν, ως εταιρικά σύνολα. Τα περιουσιακά στοιχεία περνούν στη νέα εταιρεία και αποζημιώνονται οι μέτοχοι. Στόχος είναι πρώτα, να ικανοποιηθούν τα διάφορα συμβαλλόμενα μέρη και στη συνέχεια να γίνει η απορρόφηση των εταιρειών. Η κατάθεση χρημάτων δεν πρέπει να είναι πάνω από 10% από τις εταιρικές συμμετοχές²⁴. Η δεύτερη διαδικασία είναι αυτή της συγχώνευσης, αλλά με ίδρυση νέας εταιρείας. Η παρούσα είναι μια διαδικασία κατά την οποία δυο ή και περισσότερες εταιρείες, προχωρούν σε σύσταση

²² Αλεξανδρίδου, Ε.(2019) Δίκαιο των Εμπορικών Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 659 -660

²³ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Β' επί του άρθρου 6

²⁴ Άρθρο 6 ν.4601/2019

νέας εταιρείας. Η συγκεκριμένη ιδρύεται με τη λύση των λοιπών εταιρειών. Παρέχονται στους μετόχους συμμετοχές ως αποζημίωση στη νέα εταιρεία.²⁵

3.2 Διάσπαση - Μορφές

Το γεγονός ότι η μερική διάσπαση και η απόσχιση κλάδου έχουν συμπεριληφθεί στο νέο νόμο θεωρείται καινοτόμο, παρά το γεγονός ότι η απόσχιση κλάδου ρυθμίστηκε αποσπασματικά με τους νόμους 1297/1972 και 2166/1993. Η κύρια διαφορά μεταξύ της μερικής διάσπασης και της απόσχισης κλάδου έγκειται στο ότι σε περιπτώσεις μερικής διάσπασης, η ανταλλαγή για τη μεταβίβαση του υποκαταστήματος (δηλαδή η συμμετοχή στη δικαιούχο εταιρεία συν μετρητά εάν ισχύει), χορηγείται στους μετόχους/εταίρους της εταιρείας από το υποκατάστημα από το οποίο διασπάστηκε, ενώ σε περιπτώσεις απόσχισης κλάδου, χορηγείται στην εταιρεία.

Η διαδικασία μερικής διάσπασης ή απόσχισης κλάδου μπορεί να πραγματοποιηθεί με: την απόκτηση του υποκαταστήματος από τη δικαιούχο εταιρεία, τη σύσταση/σηματισμό μιας νέας εταιρείας/εταιρειών στις οποίες μεταφέρεται το υποκατάστημα (ωφελούμενη εταιρεία/εταιρείες) ή/και συνδυασμός των προαναφερθέντων.

Η έννοια του «υποκαταστήματος» ορίζεται ως το σύνολο της περιουσίας που, από οργανωτικής άποψης, αποτελεί ανεξάρτητη επιχείρηση, δηλαδή μια οντότητα ικανή να λειτουργεί με δικά της μέσα. Όταν η μερική διάσπαση και η απόσχιση κλάδου πραγματοποιούνται με εξαγορά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις σχετικά με τη συγχώνευση και τη διάσπαση και στις δύο περιπτώσεις, η εταιρεία που μεταβιβάζει υποκατάστημα, διατηρεί τη νομική της προσωπικότητα και το υποκατάστημα μεταβιβάζεται, μέσω καθολικής διαδοχής, επιλύοντας μόνιμα τη διαμάχη σχετικά με αυτό το ζήτημα.

3.2.1 Μορφές διάσπασης - Έννοιες

Οι μορφές της διάσπασης έχουν ως ακολούθως:

²⁵ Άρθρο 6 ν.4601/2019

«Το άρθρο 4601/2019, δεν είναι το ίδιο με το άρθρο 2190/1920. Η διαίρεση 2190/1920 αντιστοιχεί στην κοινή διαίρεση, δηλαδή μόνο ένα από τα τρία υφιστάμενα είδη νομοθεσίας. Καθένας από τους τρεις τύπους διάσπασης κατανοείται σε τρεις υποπαραλλαγές, ανάλογα με το αν η δικαιούχος ή οι δικαιούχες εταιρείες προϋπάρχουν με διάσπαση ή σχηματίζονται ως μέρος της διάσπασης (με τη σύσταση νέας εταιρείας) ή τουλάχιστον ένα από αυτά υπάρχει ήδη, τουλάχιστον ένα είναι εγκατεστημένο στο πλαίσιο διανομής (διανέμεται με σύσταση νέας εταιρείας). Σε αυτή την περίπτωση, προκύπτουν συνολικά εννέα παραλλαγές»²⁶.

«Οι τρεις τύποι διάσπασης και συγχώνευσης μπορούν να θεωρηθούν ως τέσσερις τύποι μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων μεταξύ εταιρειών, με δύο κοινά χαρακτηριστικά, αφενός ότι η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων συνεισφέρει ως είδος στην εξαγορά της εταιρείας αντί για νέες μετοχές, άλλο μέρος που είναι η καθολική διαδοχή. Η διαφορά μεταξύ συγχωνεύσεων και εξαγορών και των τριών ειδών της είναι ότι στο τέλος των αλλαγών στη συγχώνευση, απομένει μία εταιρεία (εξαγορασθείσα ή νέα εταιρεία), ενώ στη διάσπαση απομένουν τουλάχιστον δύο εταιρείες. Δηλαδή, σε μια κοινοπραξία υπάρχουν τουλάχιστον δύο δικαιούχοι στη διαίρεση και ο κλάδος μένει διαιρεμένος με τουλάχιστον ένα δικαιούχο.²⁷».

Με βάση τις διατάξεις των άρθρων 6 και 22 της Νομοθεσίας διαπιστώνεται μια παρόμοια διαδικασία με αυτή της συγχώνευσης και στη διαδικασία της διάσπασης. Οι εταιρείες που συγχωνεύονται ή αποτελούν μέρος της διαδικασίας της συγχώνευσης θεωρούνται οι εταιρείες που συμμετέχουν στη διαδικασία της διάσπασης. Η εταιρεία που απορροφάται είναι μια εταιρεία που επωφελείται από τη διαδικασία της διάσπασης. Η απορροφημένη εταιρεία είναι αυτή που ορίζεται ως διασπώμενη εταιρεία. Η συγχώνευση αποτελεί ένα σχέδιο διάσπασης, διασπάται μια εταιρεία και εντάσσεται σε ένα νέο εταιρικό σύνολο. Μετά τη διάσπαση, αποτελεί μέρος ενός νέου συνόλου. Η νέα εταιρεία έχει τη δυνατότητα αυτονόμησης της, από οργανωτική άποψη λειτουργεί αυτοδύναμα²⁸.

Η διαδικασία της κοινής διάσπασης αναπτύσσεται και εφαρμόζεται είτε με την απορρόφηση είτε μετά τη διαδικασία της σύστασης νέων εταιρικών συνόλων, τα οποία είναι αποτέλεσμα διαδικασία απορρόφησης, η οποία οδηγεί στη σύσταση μιας ή

²⁶Ψαρουδάκης, Γ.(2019) Η τυπολογία της διάσπασης στον ν.4601/2019, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών, Τεύχος 7/2019, παρ. 1.1

²⁷Ψαρουδάκης, Γ.(2019) Η τυπολογία της διάσπασης στον ν.4601/2019, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών, Τεύχος 7/2019, παρ. 1.2

²⁸ Άρθρο 54 ν. 4601/2019

περισσότερων εταιρικών συνόλων. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά σε διάφορα είδη κοινής διάσπασης, τα οποία αποτελούν επιλογές για τις διάφορες εταιρείες που προβαίνουν στη παρούσα διαδικασία. Οι επιλογές αναπτύσσονται στις παραγράφους που ακολουθούν.

Η διαδικασία της κοινής διάσπασης με απορρόφηση αποτελεί μια δράση, βάση της οποίας ένας εταιρικός φορέας διασπάται. Κατά τη διάσπαση, χωρίς να εκκαθαριστεί, μεταβιβάζεται σε άλλες εταιρείες. Μεταβιβάζεται παρέχοντας αποδόσεις στους μετόχους, προς κάλυψη των περιουσιακών τους στοιχείων, ενώ υπάρχει και παρεχόμενο χρηματικό ποσό.

Η δεύτερη επιλογή είναι η κοινή διάσπαση με σύσταση νέων εταιριών. Η παρούσα αποτελεί μια πράξη βάση της οποίας η διασπώμενη εταιρεία, ύστερα από τη λύση της και χωρίς να υποστεί εκκαθάριση, μεταβιβάζεται σε άλλες εταιρείες οι οποίες έχουν συσταθεί. Επίσης και εδώ, αποζημιώνονται οι μέτοχοι, ενώ υπάρχει επ' αμοιβή διάσπαση, δηλαδή δίνεται συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

Όταν σπάει μια εταιρία σε μικρότερες, αποτελεί μια δράση βάση της οποίας μια διασπώμενη εταιρεία χωρίς να εκκαθαριστεί μετά τη λύση της, προβαίνει στην μεταβίβαση είτε μερικώς είτε ολικώς των περιουσιακών της στοιχείων και των μετοχών της σε υφιστάμενες εταιρείες, οι οποίες συστήνονται κατά την παρούσα διαδικασία. Η διαδικασία με τους μετόχους και εδώ είναι παρόμοια με τις άλλες δυο περιπτώσεις, υφίσταται επίσης χρηματικό ποσό και γενικά η όλη διαδικασία έχει ως στόχο την αποτελεσματική διεξαγωγή της ίδρυσης νέας εταιρείας υγιούς οικονομικά, η οποία θα εξυπηρετεί τα συμφέροντα του συνόλου των εμπλεκόμενων μερών.²⁹³⁰

Προχωρώντας την παρούσα ανάλυση, θα γίνει αναφορά στη μερική διάσπαση. Η παρούσα αναπτύσσεται και εφαρμόζεται είτε μέσα από τη διαδικασία της σύστασης μιας ή και περισσότερων νέων εταιρικών συνόλων, μετά πάντα από την απορρόφηση συγκεκριμένης εταιρείας ή συγκεκριμένων εταιριών.

Η μερική διάσπαση με απορρόφηση αποτελεί μια πρακτική βάση της οποίας ένας εταιρικός φορέας, χωρίς να προχωρήσει στη λύση του, προχωρά στη μεταβίβαση σε μια ή και σε περισσότερες επιχειρήσεις, που επωφελούνται από τη διαδικασία στον

²⁹ Άρθρο 55 ν. 4601/2019

³⁰ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 55 που οριοθετεί την κοινή διάσπαση, κατ' αντιστοιχία προς το άρθρο 81 παρ. 1 - 4 του κ.ν. 2190/1920

κλάδο ή τους κλάδους δράσης της επιλογής της. Ουσιαστικά διασπάται, οι μέτοχοι αποζημιώνονται, ενώ η εταιρεία λαμβάνει συγκεκριμένη αμοιβή. Η διαδικασία προκειμένου να είναι ολοκληρωμένη και αποδεκτή, θα πρέπει να υπάρχει διάθεση στους μετόχους ή στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας συμμετοχών της επωφελούμενης ή των επωφελούμενων εταιριών αλλά και ενδεχόμενου χρηματικού ποσού.

Μια άλλη μορφή μερικής διάσπασης, η οποία βασίζεται και αυτή σε μια νέα εταιρική σχέση, είναι η σύσταση νέας εταιρείας ή νέων εταιριών. Η παρούσα αποτελεί μια δράση βάση της οποίας η διασπώμενη εταιρεία, χωρίς και πάλι να προχωρήσει στη λύση της, μεταβιβάζει μέρος ή μέρη της σε μια ή και περισσότερες εταιρίες, οι οποίες συστήνονται και επωφελούνται από τη νέα κατάσταση. Επίσης, στους μετόχους δίνονται συμμετοχές στη νέα εταιρεία αλλά και ενδεχόμενα χρηματικά ποσά. Προχωρώντας, θα γίνει αναφορά σε μια επόμενη εκδοχή διάσπασης και σύστασης νέας εταιρείας ή εταιριών. Κατά τη παρούσα, μια εταιρεία διασπώμενη χωρίς να προβεί στη λύση της, μεταβιβάζει μερικώς σε μια ή και περισσότερες εταιρίες, οι οποίες θα επωφεληθούν από την απορρόφηση, εταιρίες που δημιουργούνται με δεδομένη τη παρούσα κατάσταση στους κλάδους δράσεις της, με δεδομένο πάντα ότι οι μέτοχοι λαμβάνουν συμμετοχές ή ποσό σε μετρητά. Στις τρεις αυτές μορφές δεν παρέχεται αμοιβή που θα ξεπερνά το 10% της ονομαστικής αξίας των εταιρικών συμμετοχών³¹³².

Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στην απόσχιση κλάδου. Η συγκεκριμένη διαδικασία αναπτύσσεται και εφαρμόζεται είτε μέσω της διαδικασίας της απορρόφησης είτε με τη σύσταση μιας ή και περισσότερων εταιρικών σχηματισμών, ενώ μπορεί να συντελεστεί με τη διαδικασία της απορρόφησης και με τη σύσταση μιας ή και περισσότερων νέων εταιριών. Οι εκδοχές και εδώ είναι τρεις.

Αρχικά, η πρώτη περίπτωση είναι η απόσχιση κλάδου με απορρόφηση. Η παρούσα αποτελεί την πράξη, βάση της οποίας μία εταιρεία, χωρίς να προχωρήσει στη λύση της, μεταβιβάζει σε μια ή και περισσότερες υφιστάμενες εταιρίες του κλάδου της, παρέχοντας εταιρικές συμμετοχές των νέων εταιρικών σχηματισμών ή χρηματικά ποσά. Η δεύτερη εκδοχή είναι η απόσχιση κλάδου με σύσταση νέας εταιρίας ή νέων εταιριών.

³¹ Άρθρο 56 ν. 4601/2019 στην § 123 παράγραφος 2 του γερμανικού νόμου περί μετασηματισμού

³² Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, αντιστοιχία στο Μέρος Γ' επί του άρθρου 56 του Γερμανικού Νόμου

Η παρούσα, αποτελεί μια δράση κατά την οποία μια εταιρεία η οποία διασπάται, χωρίς όπως ισχύει και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις να λυθεί, προχωρά στη μεταβίβαση σε μια ή και περισσότερες εταιρικές οντότητες οι οποίες επωφελούνται από τη διαδικασία στους καθορισμένους κλάδους δράσης της, παρέχοντας εταιρικές συμμετοχές ή χρηματικό ποσό. Τέλος, η απόσχιση κλάδου με απορρόφηση και με σύσταση νέας εταιρίας ή νέων εταιριών, αποτελεί στην πράξη μια εταιρεία διασπώμενη, η οποία χωρίς και πάλι να προχωρήσει στη λύση της, μεταβιβάζει έναν ή και περισσότερους κλάδους, στις επωφελούμενες εταιρείες, παρέχοντας συμμετοχές στο νέο εταιρικό σύνολο ή συγκεκριμένη αμοιβή³³.³⁴.

3.2.2 Διάσπαση με απορρόφηση

Προκειμένου να επιτευχθεί η διάσπαση με απορρόφηση, είναι υποχρεωτικό να τηρηθούν οι ακόλουθες δράσεις, να υπάρξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις, όπως αυτές αναπτύσσονται στις παραγράφους που ακολουθούν

Το σχέδιο σύμβασης διάσπασης αναφέρει ότι οι εμπλεκόμενοι διαχειριστές, αλλά και τα διοικητικά συμβούλια των εταιριών, θα πρέπει να συντάσσουν σχέδια σύμβασης διάσπασης. Το παρόν σχέδιο σύμβασης διάσπασης αναφέρει τα ακόλουθα:

α. Τη νομική επωνυμία,

β. Το πώς αυτή προτείνεται και αναπτύσσεται και σχετίζεται με την ανταλλαγή εταιρικών συμμετοχών. Ακόμα θα πρέπει να αναφέρεται το ποσό σε μετρητά, το οποίο καθορίζεται με βάση τα άρθρα 55 και 56. Στην περίπτωση απόσχισης, θα πρέπει να γίνεται αναφορά στις εταιρικές συμμετοχές για την εταιρεία που επωφελείται από τη συγκεκριμένη δράση, αλλά και στο ποσό σε μετρητά που πρέπει να δοθεί, όπως αυτό αναφέρεται στο άρθρο 57.

γ. Τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η διάθεση των εταιρικών συμμετοχών στις εταιρείες που επωφελούνται.

δ. Την ημερομηνία κατά την οποία οι μέτοχοι ή οι εταίροι θα έχουν δικαίωμα στα κέρδη, με βάση τις εταιρικές συμμετοχές που λαμβάνουν ως αμοιβή, κατά την ανάπτυξη της όλης διαδικασίας. Ακόμα, πρέπει να γίνει αναφορά στις συνθήκες που πρέπει να

³³ Άρθρο 57 ν. 4601/2019 αντιστοιχία στην § 123 παράγραφος 3 του γερμανικού νόμου περί μετασχηματισμών

³⁴ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 57

συντελούνται καθ' όλη τη περιγραφόμενη διαδικασία.

ε. Την ημερομηνία κατά την οποία έχουν συντελεστεί επιτυχώς όλες οι λογιστικές δράσεις και έχουν καλυφθεί τα λογιστικά και φορολογικά δεδομένα για τις επωφελούμενες εταιρίες,

στ. Κατά την μερική και κοινή διάσπαση, θα πρέπει να αναφέρονται τα δικαιώματα που δίνονται σε κάθε μια από τις παραπάνω περιπτώσεις στις εταιρείες που επωφελούνται, τα δικαιώματα αυτά δίνονται στους μετόχους και τους εταίρους βάση των δικαιωμάτων τους καθώς και γενικά σε άλλους δικαιούχους της όλης διαδικασίας.

ζ. Τα ειδικά πλεονεκτήματα τα οποία με βάση το άρθρο 62 παρέχονται στους εμπειρογνώμονες, αλλά και στα μέλη των διοικητικών συμβουλίων ή στους διαχειριστές ή αναφορικά με τους εσωτερικούς ελεγκτές των εταιριών που μετέχουν στη διάσπαση.

η. Την καταγραφή και τη κατανομή όλων των στοιχείων που πλαισιώνουν τη περιουσία και τις υποχρεώσεις της διασπώμενης εταιρείας και τα οποία θα μεταβιβαστούν στις επωφελούμενες εταιρείες.

θ. Τη διάσπαση και τη μερική διάσπαση, τη διαδικασία κατανομής στους μετόχους και στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας και των εταιρικών συμμετοχών αλλά και το κριτήριο κατανομής³⁵³⁶.

Το προαναφερόμενο σχέδιο που αναφέρεται στη διάσπαση, καταχωρείται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αναφορικά με τις εταιρείες που μετέχουν στη διαδικασία της διάσπασης. Η δράση αυτή δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του, αυτό ορίζεται από το ν. 3419/2005. Επίσης, δημοσίευση γίνεται στις ιστοσελίδες των εταιριών που αποτελούν μέρος της διάσπασης.

Οι εταιρείες, που αποτελούν μέρος της διαδικασίας της διάσπασης, δεν είναι υποχρεωμένες να ακολουθήσουν τη παραπάνω διαδικασία, στη περίπτωση που για συνεχή περίοδο, η οποία ξεκίνησε 1 μήνα πριν από την ημερομηνία της συνεδρίασης της συνέλευσης για τη διαδικασία της λήψης αποφάσεων σε σχέση με το σχέδιο σύμβασης της διάσπασης ή στη περίπτωση που σε συνεχή περίοδο για διάστημα 1

³⁵ Άρθρο 59 ν. 4601/2019

³⁶ Η διάταξη του άρθρου 59 αντιστοιχεί κατά περιεχόμενο στο άρθρο 7 του παρόντος νόμου για τη συγχώνευση, ενσωματώνει δε στο ελληνικό δίκαιο το άρθρο 137 της Οδηγίας. Η ρυθμιστική ύλη του άρθρου αντιστοιχεί σε αυτήν του άρθρου 82 παρ. 1 και 2 του κ.ν. 2190/1920

μήνα πριν την απόφαση για το σχεδιασμό της σύμβασης διάσπασης διατήρησε αναρτημένο το σχέδιο της σύμβασης στη σελίδα της χωρίς επιβάρυνση για το κοινό³⁷. Η δυνατότητα διακοπής παρουσίασης της σύμβασης στη σελίδα του Γ.Ε.Μ.Η μπορεί να γίνει μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης μόνο σε περίπτωση τεχνικών λόγων³⁸.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και οι διαχειριστές των εταιρειών μετέχουν στη διάσπαση, συντάσσοντας λεπτομερή έκθεση μέσα από την οποία αιτιολογούν και επεξηγούν, μέσα από οικονομικά και νομικά δεδομένα, το σχέδιο σύμβασης διάσπασης και πιο συγκεκριμένα, της μερικής και κοινής διάσπασης, αλλά και τη σχέση ανταλλαγής των εταιρικών συμμετοχών στην εταιρεία που έχει διασπαστεί, προς τις εταιρικές συμμετοχές, προς τις εταιρείες που επωφελούνται από τη διαδικασία και βοηθούν στη δίκαιη απόδοση στους μετόχους μεριδίων ή αμοιβών ενώ βοηθούν και στο σωστό καθορισμό των εταιρικών συμμετοχών.

Στην αναπτυσσόμενη έκθεση των διαχειριστών και των συμμετεχόντων του διοικητικού συμβουλίου από τις εμπλεκόμενες εταιρείες στη μερική και κοινή διάσπαση, επεξηγούνται και αιτιολογούνται τα κριτήρια κατανομής στους μετόχους και στους εταίρους στη διασπώμενη εταιρεία των επωφελούμενων εταιριών. Στη περίπτωση που η επιχείρηση, η οποία είναι σε διαδικασία διάσπασης, ανήκει στον όμιλο με βάση το Παράρτημα Α' του ν. 4308/2014, οι διαχειριστές με το διοικητικό συμβούλιο προσφέρουν στοιχεία αναφορικά με άλλες επιχειρήσεις του ομίλου, σύμφωνα με την νομική τους υπόσταση. Η προαναφερόμενη έκθεση καταχωρείται στο Γ.Ε.Μ.Η, δημοσιεύεται στη σελίδα του και θέτεται στη συνέλευση και στους συμμετέχοντες εταίρους από τις εταιρείες που μετέχουν στη γενικότερη διαδικασία.

Συνεχίζοντας και πάλι με αναφορά στο διοικητικό συμβούλιο και στους διαχειριστές καθεμιάς από τις εταιρείες που είναι ενταγμένες στη διάσπαση, είναι υποχρεωτικό να ενημερώσουν τη συνέλευση ή τους εταίρους, καθώς και τους συμμετέχοντες των διοικητικών συμβουλίων αλλά και τους διαχειριστές των εταιρειών που εντάσσονται στη διαδικασία.

Επιπλέον, τα διοικητικά συμβούλια κάποιων επιχειρήσεων, τα οποία λαμβάνουν

³⁷ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 60 άρθρο 138 της Οδηγίας και η ρυθμιστική ύλη του αντιστοιχεί σε εκείνη του άρθρου 82 παρ. 4 του κ.ν. 2190/1920

³⁸ Άρθρο 60 ν. 4601/2019

μέρος στη διάσπαση, ευθύνονται να ενημερώσουν τις γενικές συνελεύσεις όσων επιχειρήσεων έχουν εμπλακεί και τους εταίρους, οποιαδήποτε αλλαγή έχει συμβεί καθώς και σε κάθε υφισταμένη υποχρέωση.

Είναι άξιο αναφοράς, ότι η έκθεση δεν θεωρείται υποχρεωτικό να έχει στοιχεία και δεδομένα που αν δουν το φώς της δημοσιότητας θα επιφέρουν προβλήματα.

Είναι απαραίτητο να εμπεριέχει πληροφορίες και στοιχεία τα οποία αν δημοσιοποιηθούν είναι δυνατόν να προκαλέσουν σημαντική βλάβη σε μια ή και περισσότερες από τις επιχειρήσεις οι οποίες είναι κατά της διάσπασης.

Δεν απαιτείται η έκθεση, όπως επίσης ούτε και η ενημέρωση των συνελεύσεων και επιχειρήσεων που λαμβάνουν μέρος στη διάσπαση³⁹. Το άρθρο 61 κάνει αναφορά στο άρθρο 9 του εν λόγω νόμου για τη συγχώνευση. Η συγκεκριμένη διάταξη εισάγει στο ελληνικό δίκαιο το άρθρο 141 της οδηγίας. Η ρυθμιστική ύλη του άρθρου κάνει αναφορά σε αυτή του άρθρου 82 παρ. 5 και 6 του προϊσχύοντος του κ.ν. 2190/1920. Οι συγκεκριμένες καινοτομίες των παραγράφων 1 και 4 έχουν πρότυπο τις §§ 127 και 8 του γερμανικού δικαίου⁴⁰.

Σύμφωνα με τις εταιρείες που λαμβάνουν μέρος στη διάσπαση ορισμένοι λίγοι ή πολλοί ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες μελετούν το σχέδιο σύμβασης διάσπασης και καταγράφουν έκθεση προς τη συνέλευση. Το άρθρο 10 περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν τους εμπειρογνώμονες όπως διορισμοί και δικαιώματα⁴¹.

Το άρθρο 62 καταγράφει στοιχεία που αφορούν το ελληνικό δίκαιο το άρθρο 142 της Οδηγίας.⁴²

Οι μέτοχοι αλλά και οι εταίροι έχουν το δικαίωμα να λάβουν γνώση στην έδρα της εταιρείας των ακόλουθων εγγράφων:

α. του σχεδίου σύμβασης διάσπασης,

β. των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

γ. της λογιστικής κατάστασης που η διαδικασία περιλαμβάνει τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα και τη περίληψη των λογιστικών μεθόδων.

³⁹Άρθρο 61 ν. 4601/2019

⁴⁰ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 61

⁴¹ Άρθρο 62 ν. 4601/2019

⁴² Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 62

δ. Προβλεπόμενων στο άρθρο 61 εκθέσεων των συμβουλίων των επιχειρήσεων ή των διαχειριστών αυτών που μετέχουν στη διάσπαση αλλά και στην έκθεση των εμπειρογνωμόνων που αναφέρονται και στο άρθρο 62⁴³.

Παρακάτω, θα καταγραφούν αναφορές γύρω από τη προστασία των υπαλλήλων που λαμβάνουν μέρος σε επιχειρήσεις, με βάση τις οικείες διατάξεις⁴⁴. Το άρθρο 64 έχει αντιστοιχία με το άρθρο 12 για τη συγχώνευση. Η διάταξη εμπεριέχει στο ελληνικό δίκαιο το άρθρο 145 της Οδηγίας⁴⁵.

Μέσα σε διάστημα τριάντα ημερών από την ημέρα που ολοκληρώθηκαν οι διατυπώσεις, όπως ορίζονται από το άρθρο 8, αναφορικά με τη δημοσιότητα στην οποία υποβάλλεται το σχέδιο σύμβασης, οι πιστωτές των εμπλεκόμενων εταιρειών οι οποίες έχουν συμμετοχή στη διαδικασία της διάσπασης, οι οποίοι σχετίζονταν μαζί τους πριν να ενταχθούν στη διαδικασία της διάσπασης και δεν είναι ληξιπρόθεσμες, έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν να ικανοποιηθούν τα ζητούμενα τους. Οι εταιρείες οφείλουν να τους παρέχουν εγγυήσεις, με δεδομένο ότι οι εταιρείες είναι οικονομικά ισχυρές και έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τις απαιτήσεις αυτές. Αυτή η κατάσταση συντελείται σε περιπτώσεις που οι πιστωτές, δεν έχουν λάβει τις κατάλληλες εγγυήσεις. Η υπόθεση εκδικάζεται αρχικά από ανεξάρτητο δικαστήριο, το οποίο αποφασίζει υπέρ του ενάγοντος σύμφωνα με τα άρθρα 682 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μετά από αίτηση του πιστωτή. Το άρθρο 65 αναφέρεται στο τμήμα 13 του παρόντος νόμου για συμπερίληψη. Η κατάσταση αναφέρεται επίσης στο άρθρο 146 της οδηγίας. Η θεματολογία του άρθρου είναι ίδια με αυτή του άρθρου 83 του κ.ν. 2190/1920 με τις αναγκαίες τροποποιήσεις για την κάλυψη της περίπτωσης κατάτμησης και κλαδικής απόσχισης.⁴⁶

Για να συνεχιστεί η διαδικασία διανομής, είναι απαραίτητη η απόφαση της συνέλευσης των εταίρων της κάθε άλλης εταιρείας που εμπλέκεται στη διαδικασία διανομής. Η απόφαση λαμβάνεται όπως ορίζει ο νόμος. Η εισήγηση αναφέρεται στην έγκριση του σχεδίου συμφωνίας μετοχών αλλά και στις τροποποιήσεις του καταστατικού που απαιτούνται για την επίτευξη της μετοχής. Εάν εμπλέκονται πολλαπλοί τύποι εταιρικών συνεργασιών, οι αποφάσεις για το σύστημα διανομής λαμβάνονται για να εμπιστευτούν κάθε μέτοχο ή εταίρο, ο οποίος έχει τη δύναμη και το δικαίωμα να επηρεάσει το σύστημα διανομής. Το άρθρο 66 που περιγράφει

⁴³ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 63

⁴⁴ Άρθρο 64 ν. 4601/2019

⁴⁵ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 64

⁴⁶ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 65

ολόκληρο το σύστημα σχετίζεται και αντιστοιχεί στο άρθρο 14 του νόμου αυτού για το κοινό σύστημα. Η διάταξη περιέχεται στο άρθρο 139 του Ελληνικού Νόμου. Η θεματολογία του άρθρου είναι παρόμοια με αυτή του άρθρου 84 παράγραφος 2 του κ.ν. 2190/1920⁴⁷.

Σύμφωνα με το άρθρο 65 και μετά την τελική έγκριση του γενικού συστήματος διανομής, το σύστημα εφαρμόζεται από τους εκπροσώπους των εταιρειών του τμήματος που έχουν ετοιμάσει τα σχετικά με τη διαίρεση έγγραφα και συνεχίζουν να συμμορφώνονται με αυτό. Αυτό προβλέπεται από το άρθρο 446 ΑΚ ή από δικηγόρο. Εάν μία από τις εταιρείες παράγει τα «, β», η «, θ» και ι «της παραγράφου 1 του άρθρου 2, εντάσσονται στο σύστημα διανομής, δηλαδή στην Ευρωπαϊκή Ένωση Δημοσίων Επιχειρήσεων και σε κάθε περίπτωση που ορίζει ο νόμος, η σύμβαση συνάπτεται με προκήρυξη. Εδώ το σύστημα ανάγεται στο άρθρο 67 που αντιστοιχεί στο άρθρο 15 του νόμου για την ένταξη. Η διάταξη περιέχεται στο ελληνικό δίκαιο άρθρο 148 της διαταγής. Το αντικείμενο του άρθρου είναι το ίδιο με αυτό της 84ης παρ. 4 εδ. 1 του κ.ν. 2190/1920⁴⁸

Η διάσπαση υπόκειται στους κανονισμούς του 3419/2005, για κάθε συμμετέχουσα εταιρεία. Εάν μια κοινοπραξία ή μια ευρωπαϊκή εταιρεία ενταχθεί στο σύστημα διανομής, παρέχεται δημοσιότητα σε κάθε εταιρεία στο σύστημα διανομής. Συστάσεις της γενικής συνέλευσης ή των επηρεαζόμενων εταίρων μαζί με τη διαδικασία διάλυσης και κάθε άλλη κατάλληλη ενέργεια που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 69. Στη διαδικασία αυτή εμπλέκονται και άλλες αρχές, ήτοι του Περιφερειάρχη του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της συνέλευσης των εταίρων τους ή η απόφαση των εταίρων για τη λύση, με την κατάλληλη πτωχευτική σύμβαση, δημοσιοποιείται σε κάθε εταιρεία που βρίσκεται σε διαδικασία λύσης. Το άρθρο αυτό είναι το 68 και αναφέρεται στο άρθρο 16 του νόμου αυτού για την ένταξη. Η διάταξη περιέχεται στον Ελληνικό Νόμο 150 του Διατάγματος. Το αντικείμενο του άρθρου είναι το ίδιο με αυτό της 84ης παρ. 4 ed. 1 του προηγούμενου κ.ν. 2190/1920⁴⁹.

Η διαδικασία της δημοσιότητας ενέχει την ανάγκη να ασκηθεί προγενέστερος έλεγχος, ο οποίος αναφέρεται στη μελέτη και αξιολόγηση της νομιμότητας όλων των πράξεων και των διατυπώσεων που επιβάλλονται από τη νομοθεσία στις εταιρείες που εντάσσονται στη διαδικασία της διάσπασης. Η διαδικασία που ασκείται και ελέγχει τη νομιμότητα αναφέρεται στην τήρηση των διατάξεων της νομοθεσίας, συγκεκριμένα της

⁴⁷ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 66

⁴⁸ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 67

⁴⁹ Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 68

εταιρικής νομοθεσίας η οποία διέπει τις εμπλεκόμενες στη διαδικασία εταιρικές οντότητες, με βάση το καταστατικό τους και τις διατάξεις του ν. 3419/2005.

Στη περίπτωση που στη διαδικασία της διάσπασης μετέχουν ανώνυμες εταιρείες ή ευρωπαϊκές εταιρείες ως επωφελούμενες, η διαδικασία της δημοσιότητας καθιστά αναγκαία την πρότερη έγκριση από τον Περιφερειάρχη του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού, στην περιφέρεια του οποίου εντάσσεται η εμπλεκόμενη ή οι εμπλεκόμενες εταιρείες.

Στην περίπτωση των ενταγμένων στη διαδικασία εταιριών των οποίων η έδρα βρίσκεται στην περιφέρεια διαφορετικών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού, αρμόδιος για την έκδοση της εγκριτικής απόφασης του προηγούμενου εδαφίου είναι ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Στην παρούσα περίπτωση και όταν δεν εμπλέκεται κάποια ανώνυμη ή ευρωπαϊκή εταιρεία η όλη διαδικασία στο Γ.Ε.ΜΗ. όπως εμπλέκεται και προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 2, του ν. 3419/2005, γίνεται χωρίς την έκδοση προηγούμενης εγκριτικής απόφασης.⁵⁰ Η παρούσα διαδικασία ανάγεται στο άρθρο 69 το οποίο σχετίζεται με όλες τις μορφές διάσπασης και έχει αντιστοιχία με το άρθρο 17 του νόμου περί συγχωνεύσεων.⁵¹ Από τη στιγμή που θα γίνει η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ., επέρχονται αναφορικά με τις εμπλεκόμενες εταιρείες τα ακόλουθα αποτελέσματα, όπως αυτά παρουσιάζονται και αναπτύσσονται στις παραγράφους που ακολουθούν και έχουν άμεση συσχέτιση με το εξεταζόμενο θέμα

Οι εταιρείες που εμπλέκονται στην διαδικασία καθίσταται καθολικές διάδοχοι για την κατάληψη της συνολικής περιουσίας, δηλαδή σε οτιδήποτε αναφέρεται στη προς διάσπαση εταιρεία, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της. Στην απόσχιση και μερική διάσπαση οι διάδοχες εταιρείες έχουν πλήρη έλεγχο του κλάδου δράσης.

Σε περίπτωση κοινής και μερικής διάσπασης, οι μέτοχοι της διαιρούμενης εταιρείας γίνονται αυτοδικαίως μέτοχοι ή μέτοχοι των εταιρειών που έχουν συσταθεί με βάση τη διανομή που προβλέπεται στη συμφωνία διάσπασης. Σε περίπτωση απόσχισης, η μεταβιβαζόμενη εταιρεία γίνεται μέτοχος ή μέτοχος της δικαιούχου εταιρείας, λαμβάνοντας τις συμμετοχές που προβλέπονται στη σύμβαση εκποίησης και τελικά, σε περίπτωση από κοινού εκποίησης, η εκποίηση παύει να υφίσταται. Οι δίκες δεν σταματούν αντίθετα συνεχίζουν να υφίστανται

⁵⁰Άρθρο 69 ν.4601/2019

⁵¹Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 69

για τις εταιρείες που δημιουργούνται. Τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται.

Η παρούσα διαδικασία ανάγεται στο άρθρο 70, το οποίο σχετίζεται με όλες τις μορφές διάσπασης και έχει αντιστοιχία με το άρθρο 18 του νόμου περί συγχωνεύσεων. Η διάταξη εντάσσει στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 151 της Οδηγίας. Η ρυθμιστική ύλη του άρθρου αντιστοιχεί σε αυτήν του άρθρου 85 του προϋσχύοντος κ.ν. 2190/1920⁵².

Στη μερική και από κοινού διάσπαση, οι διευθυντές και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και οι δικαιούχοι εταιρείες ευθύνονται έναντι των μετόχων ή εταίρων της εταιρείας τους για κάθε ζημία που υπέστησαν οι τελευταίοι από αμέλεια ή παράλειψη των πρώτων. Ταυτόχρονα, κάθε πραγματογνώμονας που αναφέρεται στο άρθρο 62 ευθύνεται έναντι των μετόχων ή μετόχων των εταιρειών που συμμετέχουν στη διάσπαση, για τη ζημία που υπέστησαν από υπαίτια πράξη ή παράλειψη που συνιστά παράβαση των καθηκόντων του. Οι καταγγελίες διέπονται από τον κώδικα πολιτικής δικονομίας (κώδικας πολιτικής δικονομίας) και μπορούν να διεκπεραιωθούν από ειδικό εκπρόσωπο. Το δικαστήριο ορίζει τον εκπρόσωπο. Ο ορισμός υποβάλλεται επιμελώς στη μετοχή στο Γ.Ε.ΜΗ. της εταιρείας ή των εταιρειών, με τη συμμετοχή στην οποία ή με τις οποίες συνδέεται η φερόμενη απώλεια των δικαιούχων και, κατά περίπτωση, στον ιστότοπο της ίδιας εταιρείας ή των ίδιων εταιρειών. Με τη δικαστική απόφαση καθορίζεται η αμοιβή του ειδικού εκπροσώπου, την οποία οφείλουν οι μέτοχοι ή τα μέλη που εκπροσωπεί.⁵³

Η παρούσα διαδικασία ανάγεται στο άρθρο 71 το οποίο σχετίζεται με όλες τις μορφές διάσπασης και έχει αντιστοιχία με το άρθρο 19 του νόμου περί συγχωνεύσεων. Η διάταξη εντάσσει στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 152 της Οδηγίας. Η ρυθμιστική ύλη του άρθρου αντιστοιχεί σε αυτήν του άρθρου 84 παρ. 4 εδ. 1 του προϋσχύοντος κ.ν. 2190/1920⁵⁴. Η διάσπαση μπορεί να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, όταν παραλειφθεί η έγκριση της διάσπασης από μια εκ των εμπλεκόμενων εταιρειών με απόφαση των εταίρων της, ακόμα αν μια απόφαση είναι άκυρη επίσης η συμφωνία ακυρώνεται. Εφόσον υπάρξει αντιμετώπιση του παρόντος η απόφαση δεν ακυρώνεται

Η αίτηση ακύρωσης είναι δυνατόν να υποβληθεί από κάθε μέτοχο ή εταίρο που σχετίζεται με την όλη διαδικασία και ο οποίος για δικούς του λόγους έχει εκφράσει

⁵²Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 69

⁵³Άρθρο 71 ν.4601/2019

⁵⁴Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 71

αντιρρήσεις και αντιτίθεται της παρούσας. Το δικαστήριο έχει το δικαίωμα να μην ακυρώσει τη διάσπαση όταν και εφόσον κρίνει ότι είναι δυσανάλογο το πρόβλημα, σε σχέση με τη σημασία εφαρμογής της διάσπασης. Παρόλα αυτά, ο αιτών έχει το δικαίωμα να απαιτήσει χρήματα για τη ζημία που του προκάλεσε το ελάττωμα της διάσπασης..55 .

Η παρούσα διαδικασία ανάγεται στο άρθρο 72 το οποίο σχετίζεται με όλες τις μορφές διάσπασης και έχει αντιστοιχία με το άρθρο 20, του νόμου περί συγχωνεύσεων. Η διάταξη εντάσσει στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 153 της Οδηγίας. Η ρυθμιστική ύλη του άρθρου αντιστοιχεί σε αυτήν του άρθρου 86 του ισχύσαντος κ.ν. 2190/192056.

Τέλος η κοινή και η μερική διάσπαση, όπως αυτή συντελέστηκε, δεν είναι δυνατόν να ακυρωθεί, όταν η σχέση ανταλλαγής των εμπλεκόμενων εταιρειών δεν είναι δίκαιη και λογική⁵⁷.

3.3 Μετατροπή

Η διαδικασία της μετατροπής αναφέρεται στην αλλαγή του τύπου μιας εταιρείας, η οποία για να συντελεστεί, θα πρέπει να υπάρξει απόφαση είτε από τους μετόχους είτε από τους εταίρους, που την πλαισιώνουν και την καθορίζουν σε σχέση με τη λειτουργία της. Η παρούσα απόφαση προσδιορίζει το νέο τρόπο λειτουργίας, ο οποίος φυσικά και ακολουθεί τη νέα της νομική μορφή.

Οι απαιτήσεις δημοσιοποίησης της νέας αυτής μορφής επιβάλλουν τη δημιουργία και υποβολή ψηφίσματος των μετόχων/εταίρων καθώς και την υποβολή της συμβολαιογραφικής πράξης της επικείμενης μετατροπής. Η δημοσιοποίηση ολοκληρώνεται με τον έλεγχο νομιμότητας. Για τη μετατροπή δεν είναι αναγκαία η σύμφωνη γνώμη του Περιφερειάρχη της περιοχής, με εξαίρεση τη περίπτωση που η εταιρεία αποτελεί τη μετατροπή ανώνυμης εταιρικής οντότητας ή Ευρωπαϊκής Εταιρείας (ΣΕ) σε μια διαφορετικού τύπου εταιρεία.

Στη μετατροπή, δεν περιλαμβάνονται όλα τα στάδια της διαδικασίας συγχώνευσης και διάσπασης, δηλαδή η σύνταξη και η επανεξέταση του σχεδίου από

⁵⁵Άρθρο 72 ν.4601/2019

⁵⁶Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 72

⁵⁷Αιτιολογική Έκθεση ν.4601/2019, Μέρος Γ' επί του άρθρου 73

ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες. Ωστόσο, απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας μετατροπής, να συνταχθεί μια ολοκληρωτική επεξηγηματική έκθεση, η οποία θα ενέχει το σχέδιο απόφασης που οδήγησε στη μετατροπή της εταιρείας από τους διαχειριστές ή το διοικητικό συμβούλιο, το ψήφισμα της συνέλευσης των μετόχων τον έλεγχο νομιμοποίησης στο Γ.Ε.Μ.Η..

Τα αποτελέσματα της διαδικασίας μετατροπής εφαρμόζονται από τη στιγμή που γίνεται η εγγραφή του ψηφίσματος ή της συμβολαιογραφικής διαδικασίας στο Γ.Ε.Μ.Η. Η μετατροπή, κατά την ανάπτυξη της, δεν έχει καμία σχέση και δεν επηρεάζεται από το διάστημα των 30ημερών που αναφέρεται στη προστασία των πιστωτών. Μετά την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας, η μετατρεπόμενη εταιρεία διατηρεί τη νομική της υπόσταση και συνεχίζει τη λειτουργία της υπό τη νέα νομική της μορφή, χωρίς καμία μεταβίβαση της περιουσίας της. Οι εμπλεκόμενοι μέτοχοι και εταίροι αποκτούν τον ίδιο ρόλο στη νέα εταιρεία, ενώ οι δίκες που εκκρεμούσαν για τον εταιρικό φορέα, συνεχίζουν να ισχύουν για το νέο και τη νέα του εταιρική μορφή.

3.3.1 Γενικές διατάξεις για τη μετατροπή

Στο τμήμα Δ' του ν.4601/2019 εμπεριέχονται τα άρθρα 104 έως 139, τα οποία ρυθμίζουν την τρίτη μορφή εταιρικού μετασχηματισμού, ήτοι την μετατροπή. Καταγράφεται ως εξής.

«Η έννομη τάξη προβλέπει και ρυθμίζει διάφορες εταιρικές μορφές, με διαφορετική δομή η καθεμία, ώστε οι συναλλασσόμενοι να έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν εκείνη που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες και τα συμφέροντά τους. Κατά τη διάρκεια όμως της εταιρικής ζωής μπορεί να μεταβληθούν οι συνθήκες, που υπήρχαν κατά την ίδρυση της εταιρίας και ως εκ τούτου να είναι σκόπιμη ή και αναγκαία η μεταβολή της εταιρικής μορφής που είχε επιλεγεί αρχικά»⁵⁸.

Η μετατροπή μιας επιχειρηματικής οντότητας σε άλλη, ορίζεται και αναπτύσσεται μέσω του θεσμού της μετατροπής. Μέσω αυτής της διαδικασίας πραγματοποιείται η διαδικασία αλλαγής της νομικής μορφής της εταιρείας, χωρίς προηγούμενη λύση και εκκαθάριση και

⁵⁸Ρόκας, Ν.(2019) Εμπορικές Εταιρίες, σελ. 625

ίδρυση νέας εταιρείας, αλλά και χωρίς μεταβίβαση με ειδική ή καθολική διαδοχή των εταιρικών σκοπών και εταιρικών χρεών στη νέα Εταιρία. Η μετατροπή εξοικονομεί χρόνο και μειώνει το κόστος μεταφοράς. «Μετατροπή» είναι λοιπόν η πράξη με την οποία μια εταιρεία, χωρίς να λυθεί και να εκκαθαριστεί, αλλάζει τη νομική της μορφή, διατηρώντας παράλληλα τη νομική της προσωπικότητα»⁵⁹ .

⁵⁹Άρθρο 104 ν.4601/2019

Κεφάλαιο 4: Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις

Η ισχύς του Τμήματος ΑΔ του ν. 4601/2019 (άρθρα 1-147), που αναφέρεται σε εταιρικούς μετασχηματισμούς, αρχίζει από τις 15 Απριλίου 2019, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρ. 157 του ιδίου.

Η νομοθεσία 4601/2019 ισχύει από 15-04-2019 (άρθρ.157 παρ. 1). Από 15-04-2019 οι προηγούμενες διατάξεις για εταιρικούς μετασχηματισμούς των Α.Ε. (άρθρα 66-89 ΑΚ 2190/1920), της ΕΠΕ (άρθρα 51 και 53-55 Ν.3190 / 1955), ΙΚΕ (άρθρα 87 εδ. βδ. και άρθρα 106-155), εταιρικές σχέσεις (άρθρα 282, 282Α και 283 του ν. 4072/2012), αστικοί συνεταιρισμοί (παρ. 4 και 5 του άρθρου 10 και άρθρο 16 του ν. 1667/1986) , παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν.2. /1993, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος νόμου⁶⁰.

Ωστόσο, οι διατάξεις που καταργήθηκαν παραπάνω εξακολουθούν να διέπουν τους μετασχηματισμούς των οποίων η διαδικασία είχε ξεκινήσει πριν από τις 15-04-2019. Το άρθρο 141 του Ν. 4601/2019 ορίζει ως κρίσιμο σημείο εκκίνησης για κάθε μετασχηματισμό:

α) σε περίπτωση συγχώνευσης, την ημερομηνία κατά την οποία συντάσσεται το σχέδιο συμφωνίας συγχώνευσης που αναφέρεται στο άρθρο 7·

β) για τις διαιρέσεις, την ημερομηνία κατά την οποία καταρτίζεται το σχέδιο διάσπασης σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 59· Και (γ) για τις μετατροπές, την ημερομηνία της απόφασης της συνέλευσης ή των μετόχων για τη μετατροπή σύμφωνα με το άρθρο 108.

Οι διατάξεις που αφορούν μετασχηματισμούς, διατηρούν την ισχύ τους, αλλά λόγω του ειδικού τους αντικειμένου δεν καλύπτονται από τις διατάξεις του ν. 4601/2019, όπως π.χ. τις ειδικές διατάξεις του εταιρικού δικαίου που διέπουν θέματα μετασχηματισμού εταιρικών μορφών, πλην αυτών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τα θέματα μετασχηματισμού, για ορισμένες κατηγορίες εταιρειών ή για τις εταιρείες που υπόκεινται σε ειδική εποπτεία ή να παρέχει, μεταξύ άλλων, ειδική εγκριτική απόφαση. Οι διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2515/1997 εξακολουθούν να ισχύουν για εταιρικούς μετασχηματισμούς που αφορούν πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16 του ν. 2515/1997, στο οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου 4601/2019.⁶¹

⁶⁰Άρθρο 147 ν.4601/2019

⁶¹Αλεξανδρίδου, Ε.(2019) Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, σελ 675 - 676

Συμπεράσματα

Ο νέος νόμος ο ν.4601/2019 βοηθά στο να ρυθμιστούν αποτελεσματικά οι μορφές που αναφέρονται στους εταιρικούς μετασχηματισμούς και συγκεκριμένα η διαδικασία της συγχώνευσης, η διάσπαση, αλλά και η διαδικασία της μετατροπής. Η πρώτη μορφή εταιρικής αλλαγής και συγκεκριμένα η συγχώνευση, βοηθά στο να επιτευχθεί η λύση, χωρίς να υπάρξει εκκαθάριση μίας ή ακόμα πιο πολλών επιχειρήσεων, αλλά και η μεταβίβαση ενεργητικού και παθητικού των περιουσιακών τους στοιχείων σε μια ήδη υπαρκτή εταιρεία. Η διαδικασία της διαδοχής σχετίζεται με τη συνέχιση της νομική οντότητας της μετασχηματίζουσας εταιρείας⁶². Η επόμενη μορφή, η διάσπαση, εξασφαλίζει χωρίς μια εταιρεία να λυθεί, να εκκαθαριστεί, ενώ τα περιουσιακά της στοιχεία να διασπαστούν και να μεταβιβαστούν με καθολική διαδοχή σε δύο τουλάχιστον εταιρίες. Με την τρίτη μορφή εταιρικού μετασχηματισμού, η οποία είναι η μετατροπή, υπάρχει μεταβολή της νομικής υπόστασης μιας εταιρείας, χωρίς να λυθεί αλλά και να οδηγηθεί σε εκκαθάριση καταφέροντας να διατηρήσει τη νομική της υπόσταση. Οι διατάξεις του ν.4601/2019 δημιουργούν ένα ξεκάθαρο περιβάλλον για τις εταιρικές αλλαγές που δεν χωρά αμφισβήτηση και το οποίο είναι αυτάρκες χωρίς αποκλίσεις εκτός αν το επιτρέπουν οι διατάξεις.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί ορίζονται ως οι διαδικασίες με τις οποίες αλλάζει το καθεστώς μιας εταιρικής οντότητας, χωρίς συνήθως να επιλύονται και να εκκαθαρίζονται ή να μεταβιβάζονται τα περιουσιακά της στοιχεία. Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί, οι οποίοι παρουσιάζονται με την μορφή των συνενώσεων, των διασπάσεων και των μετατροπών έχουν άμεση σχέση με την προοπτική ανάπτυξης και εξέλιξης της οικονομίας, δεδομένου ότι συνιστούν δείγμα των επιχειρηματικών ροπών και του επενδυτικού ενδιαφέροντος, της κινητικότητας και της έντονης ανταγωνιστικότητας των μεμονωμένων επιχειρηματικών χώρων και αγορών, αλλά και της προθυμίας και βούλησης των εταιρειών να ανταπεξέλθουν στις ευκαιρίες ανάπτυξης και να εκπονήσουν πολιτικές εξάπλωσης και ενίσχυσης του εργασιακού τους πεδίου.

Σύμφωνα με τον νέο ελληνικό νόμο 4601/2019, ο γενικός κανόνας είναι ότι όλοι μπορούν να συγχωνευτούν με όλους, όλοι μπορούν να απορροφήσουν τους πάντες,

⁶²Αυγητίδης, Δ.(2019) *Το νέο δίκαιο των εταιρικών μετασχηματισμών*, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 47 - 48

όλοι μπορούν να χωριστούν σε όλους και όλοι μπορούν να μεταμορφωθούν σε όλους.

Οι μεταβολές στον ελλαδικό χώρο διατηρούνται κατά παράδοση σε περιορισμένα ποσοστά. Παρόλα αυτά, στις μέρες μας, εντονότερα από κάθε άλλη στιγμή, παρατηρείται η αναγκαιότητα ενός θεσμικού πλαισίου ρυθμίσεων και κινήτρων για τη διευκόλυνση των μετασχηματισμών των επιχειρήσεων, αφενός ως μέσο σταθεροποίησης και εξέλιξης αυτών, ενόσω η χώρα ανακάμπτει από την οικονομική κρίση, και αφετέρου ως μέσο διαρκούς αναδιάρθρωσης του επιχειρηματικού τους προτύπου. Ο διαρκής αυτός μετασχηματισμός άπτεται, εκτός των άλλων, του ψηφιακού μετασχηματισμού, αλλά και των συμβάσεων με νεοσύστατες πρωτοποριακές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις προηγμένης τεχνολογίας, οι οποίες είναι εξαιρετικά σημαντικές για τη δυναμική μιας οικονομίας.

Αναλυτικότερα, οι μετατροπές των επιχειρήσεων δύνανται να συντελέσουν ως προς τα ακόλουθα. Αρχικά σημαντική κρίνεται η συμβολή στην επιχειρηματική ανάπτυξη. Η σχετική έρευνα του ΣΕΒ περί μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χώρα μας, έδειξε ότι απαιτείται να δοθεί βαρύτητα στην αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων αυτών και, κατά συνέπεια, ότι επιβάλλεται η στροφή από τις "πολιτικές μικρής κλίμακας", που ακολουθούνται, σε "αναπτυξιακές πολιτικές", αντίστοιχες με τον ανταγωνισμό στην Ευρώπη. Και αυτό γιατί η εν λόγω μετατροπή εγγυάται την επιβίωση και προσδίδει μεγαλύτερα ποσοστά οικονομικής άνθισης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Εν προκειμένω, οι επιχειρηματικοί μετασχηματισμοί (κατά κύριο λόγο εξαγορές και συγχωνεύσεις), συνιστούν το εργαλείο ανάπτυξης των επιχειρήσεων, εφόσον επιτρέπουν την αποδοτική συγκρότηση διευρυμένων εταιρικών, οργανωτικών και οικονομικών σχημάτων.

Βέβαια, η διάρθρωση των ελληνικών εταιρειών είναι απόρροια του συνολικού νομοθετικού και φορολογικού καθεστώτος, όμως σε κάθε περίπτωση ένα πλαίσιο που θα εξυπηρετεί τους μετασχηματισμούς θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο, εφόσον θα συνέβαλε στην αλλαγή της επιχειρηματικής δομής προς την επιθυμητή για την ελληνική οικονομία πορεία, δηλαδή στην απόκτηση υψηλότερου όγκου για να πλησιάσει τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ένα υγιές και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο ρυθμίσεων για συγχωνεύσεις και εξαγορές συντελεί στην απρόσκοπτη προαγωγή των πλάνων εταιρικής ενοποίησης, επιτρέποντας στις υγιείς επιχειρηματικές οντότητες να αποκτήσουν ή να

απορροφήσουν όσες εξακολουθούν να είναι ανενεργές ή αδρανείς αλλά εκδηλώνουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον όπως υψηλού βαθμού τεχνογνωσία, καινοτόμες ιδέες, παραγωγική γραμμή.

Ένα αποδοτικό πλαίσιο θα καταστήσει ευκολότερη την αποχώρηση των εταιρειών, που οδηγούν τη συνολική οικονομία σε κατώτερα επίπεδα, κάνουν τη δανειοδότηση ακριβή για τις εύρωστες επιχειρήσεις, τις βάζουν στο στόχαστρο εξαιτίας της ανικανότητας να προστατευθούν από τις διαπραγματεύσεις μαζί τους, πλήττουν δυσμενώς το ανταγωνιστικό επίπεδο της οικονομίας και τaráσσουν τη συνολική ψυχολογία που επικρατεί στην αγορά.

Εντούτοις, αυτή η ορθή διαφοροποίηση, πρακτικά, παρουσίασε σοβαρή έλλειψη: τη μη παράλληλη μεταρρύθμιση και η επικαιροποίηση της σχετικής φορολογικής νομοθεσίας (νόμος 1297-1972, νόμος 2166-1973, νόμος 4172-2013), προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τη σύγχρονη νομοθεσία για τις επιχειρηματικές αναδιαρθρώσεις. Αυτές οι μετατροπές επιφέρουν ουσιαστικές συνέπειες στη φορολογία (που στην πραγματικότητα τους επιφορτίζουν περισσότερο, κατά τη στιγμή της απαιτούμενης απόφασης των μετόχων / εταίρων) και ενέχουν μεγάλα ρίσκα για τη δραστηριοποίηση της εταιρίας όταν η επιχειρηματικότητα ... *"ταξιδεύει σε αχαρτογράφητα ύδατα"*. Για παράδειγμα, όταν υφίσταται μερική διάσπαση, δε συνεπάγεται με ακρίβεια η διαχείριση της φορολογίας ως προς την έκπτωση της καθαρής εταιρικής θέσης, δεν είναι καθορισμένη η ενδεχόμενη επιβολή φόρου εις βάρος του μετόχου, εξαιτίας της διανομής από την πτώση των κερδών εκ νέου. Επιπλέον, όταν υφίσταται αλλαγή στις προσωπικές επιχειρήσεις, δε μπορεί εύκολα να αποσαφηνιστεί εάν ο όρος «εξακρίβωση» ισοδυναμεί με αυτόν της «αποτίμησης», σχετικά με την αξία των περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, φαίνεται ότι η πιθανότερη απάντηση, είναι μάλλον αρνητική.

Ωστόσο, όταν πρόκειται να ληφθούν οι κρίσιμες αποφάσεις των επιχειρήσεων, δεν μπορούν να υπάρξουν "ερμηνευτικές προσεγγίσεις" που να ακυρωθούν από έναν ενδεχόμενο έλεγχο στο μέλλον. Χρειάζονται σαφείς απαντήσεις εκ μέρους της ίδιας της Διοίκησης, διαφορετικά το νέο εταιρικό μετασχηματιστικό δίκαιο κρίνεται ως "αβάσιμη κίνηση" εξαιτίας των πολυάριθμων κενών φορολογικών διατάξεων και των πιθανοτήτων για διφορούμενες ερμηνείες, όσον αφορά τις επιδράσεις των μετατροπών στη φορολογία.

Κατά τη διάρκεια όλης αυτής της χρονικής περιόδου, δυστυχώς, δεν εκδόθηκε διευκρινιστική σχετική εγκύκλιος από το Υπουργείο Ανάπτυξης, αλλά ούτε και η ΑΑΔΕ προχώρησε σε ενδεδειγμένη έκθεση των καινούργιων ρυθμίσεων, καθώς φαίνεται επαρκής μία συνολική έκθεση σχετικά με την ταυτόχρονη εγκυρότητα των ισχυόντων νόμων για τα κίνητρα φορολόγησης. Απαιτείται επειγόντως τόσο η έκδοση των σχετικών εγκυκλίων όσο και η κωδικοποίηση και ευθυγράμμιση της νομοθεσίας σχετικά με τα φορολογικά κίνητρα, με το νομικό καθεστώς των εταιρειών.

Οι επιχειρηματικές μετατροπές αποτελούν απόρροια στρατηγικών αποφάσεων που στοχεύουν στην υλοποίηση οικονομιών κλίμακας και συνεργειών. Συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα μέσο επιχειρηματικών κινήσεων που επιτρέπει κυρίως την επίτευξη πιο εύκαμπτων τύπων διοίκησης, τον εξορθολογισμό και την απλούστευση της επιχειρηματικής διάρθρωσης του ομίλου, τη πτώση του διοικητικού και χρηματοοικονομικού κεφαλαίου, την ενίσχυση της δυνατότητας δανεισμού και τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα. Επισημαίνεται ότι οι μεταβολές σε διεθνές επίπεδο αποτελούν όργανα που ευνοούν την πρωτοπορία και ενδυναμώνουν την επιχειρηματική αναβάθμιση, δεδομένου ότι εξασφαλίζουν το σχετικό νομοθετικό καθεστώς ασφάλειας και ελαστικότητας για την εκμετάλλευση καινοτόμων σχεδίων και επιχειρηματικών εγχειρημάτων, γνωστών ως *business ventures*, στο πλαίσιο ευρύτερων και υπό εξέλιξη επιχειρηματικών προγραμμάτων, όπως μέσω αποκτήσεων νεοφυών *startups*, ή ακόμα και *spin-offs*.

Βιβλιογραφία

- Armour J., Hansmann H., Kraakman R., and Pargendler M.(2017) "What is Corporate Law?" in *The Anatomy of Corporate Law: A Comparative and Functional Approach*Oxford University Press,1.1
- Armour, J., Enriques, L., Hansmann, H., & Kraakman, R. (2017). The Basic governance structure of public corporations: the interests of shareholders as a class. *Working paper. Harvard Law School Cambridge*, 1.
- Blumberg, P. I. (1993). *The multinational challenge to corporation law: the search for a new corporate personality*.
- Feldman, S.(2017). *Choice of Entity for Startups Seeking Venture Capital*. Wolters Kluwer. CT Corporation System.
- Georgopoulos, K.(2019) *A Comparative Review of the Split up Process under Greek Law 2190/1920 and New Greek Law 4601/2019*,KG LAWFIRM
- Hansmann H et al.(2010) *Anatomy of Corporate Law* (2004) ch 1 set out similar criteria, and in addition state modern companies involve shareholder ownership. However this latter feature is not the case in many European jurisdictions, where employees participate in their companies
- ICLG.(2021) *Copyright covers common issues in laws and regulations – including subsistence, ownership, exploitation, owners' rights, enforcement and criminal offences*, Available from: <https://iclg.com/practice-areas/mergers-and-acquisitions-laws-and-regulations/greece>[Accessed 11-10-2021]
- Kotsiris L., & Kotsiri, E.(2019). *Greek Law On Partnerships and Corporations, 5th ed., 2018*, Sakoulas Publications¹
- Kraakman, R. H. (2017). *The anatomy of corporate law: A comparative and functional approach*. Oxford University Press.
- Larson, A.(2016). *Where To Incorporate Your Business*, Available from: <http://www.expertLaw.com>[Accessed 11-10-2021]
- Lin, T. C. W. (2018). Incorporating Social Activism 98 *Boston University Law Review* 1535 (2018)
- Quillen, W. T., & Hanrahan, M.(2018) *A Short History of the Court of Chancery*. Delaware Court of Chancery

Αλεξανδρίδου, Ε.(2019) Δίκαιο των Εμπορικών Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη σελ. 659 -660

Παπαδάκης, Ν.(2012) *Στρατηγική των επιχειρήσεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένος

Σινανιώτη - Μαρούδη, Α.(2012) *Εταιρίες*, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 372

Ψαρουδάκης, Γ.(2019) Η τυπολογία της διάσπασης στον ν.4601/2019, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών, Τεύχος 7/2019, παρ. 1.1